

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . „ 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . „ 2.—
 V upravi prejemam mesečno „ 1.70
 Sobotna izdaja:
 za celo leto „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna petlitrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat „ 15 „
 za trikrat „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostopna petlitrsta po 2 v.
 Poslano:
 enostopna petlitrsta po 40 v.
 Izdaja vsak dan, izveniši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 boan.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Nevzdržljive razmere na Koroškem.

»Slovenčev« bralci že poznajo mržnjo nemškutarije v Velikovcu zoper slovensko branje sv. evangelija. Cerkvena oblast je odnehala in zdaj groze Nemci, ali bolje učitelji, da otrok sploh ne bo do več pošiljali h krščanskemu nauku v šolo, ker se tam slovenski otroci poučujejo slovenski, vsaj v veronauku. »Mir« je k zadevi slovenskega branja evangelija pisal par odločnih člankov. Nato piše nemška »Bauernzeitung« sledeče:

»Slovenski katehet Žel (richtig Schell) se pritožuje, da se v tukajšnji šoli jemljejo otrokom slovenske učne knjige in se dela, kakor da bi se go-dila slovenskim otrokom vnebovpijoča krivica. Kako pa leži stvar v resnici? Mi imamo tukaj »čisto nemško« ljudsko šolo, vsled tega so učne knjige nemške in vkljub jasnemu položaju deli »der windische Katechet« leto za letom v prvih treh razredih slovenske učne knjige in poučuje v teh razredih skoro izključno slovenski. Misli bi kdo, da se taki nepostavnosti in svojevoljnosti od oblasti napravi konec. Oblast pa pravi, da nima drugega sredstva, kakor da učiteljem dovoli, pobirati otrokom knjige, ki so se jim bile razde-lile. In to smešno poigravanje traja že dolga leta. Vsako leto so se delili kupi knjig in se točno zopet pobirali, da se le čudimo, odkod dobiva otrok toliko knjig in kam se jih toliko spravljajo? Ali to še ni vse. Slovenski katehet poučuje tudi v čisto nemški šoli skoro izključno slovenski. Na nemški pouk pride le četrtinka ure, in to se drzne slovenski katehet v čisto nemški šoli, in to trpe Nemci v Velikovcu že dolga leta! Res je, da obiskuje veliko otrok iz okolice tukajšnje šole, ali le z name-nom, da se nauče nemškega jezika, in ti se branijo slovenskih knjig, in sta-riši teh otrok se obvezujejo izrecno z reverzom, da se strinjajo z jezikovno uredbo teh šol, ker dajo otroke tja radi nemškega pouka. Ali katehet se za to ne briga . . . Ker se vidi, kam potrpežljivost pelje, je prišel čas za energični ali — ali! In če nam oblasti ne morejo pomagati, pomagajmo si sami: tako dolgo ne pošiljajmo več nobenega otroka v verski pouk, da pridemo do po-stavnih razmer. Saj ni verjetno, da bi vsa Avstrija kapitulirala pred enim

drznim hujskačem. Vsakdo si lahko misli, kakšne pedagoške nedostatke povzroča pouk v dveh jezikih. Nemški otroci se morajo zadovoljiti z eno četrturo; neizogibno je, da drugi čas uga-njajo neumnosti in se morajo kazno-vati, končno pa ne znajo nič. Tudi slo-venski otroci ne znajo ničesar, ker jim je slovenski jezik popolnoma tuj in se ga ne uče dosti lažje, kakor nemškega. V četrtem letu dobe otroci popolnoma nemškega kateheta in zdaj se težave šele začno. Nemški otroci ne znajo ni-česar, in slovenski niso videli nikoli nemškega katekizma. Ko bi našim slo-venskim katehetom bila vera več kakor narodno hujskanje, bi iz verskih raz-logov morali ta »Unfug« opustiti. Ali te neznosne razmere se nalašč povzo-čujejo, da se oteži katehetu v višjih razredih delo in se s tem odganja . . . Komu se torej dela sila, Nemcu ali Slo-vencu? »Kdor se noče nemškega učiti, lahko da svoje otroke v št. Rupert. Kje pa je tukaj sila? Da se okolica pre-iskuje po šolarjih, je grdo. Krajni šol-ski svet napravi vsako leto, kakor je dolžan, šolski popis; tega dela nadučitelj in o njem je znano, da nikakor ne pritiska na ljudi; že radi tega ne, ker slovenski otroci prva leta pouk silno otežujejo. Ali Slovenci hočejo svoje otroke v nemške in ne v slovenske šole dajati. Res pa je, da župnik v št. Ru-pertu polni svojo šolo z vsemi mogoči-mi sredstvi . . .«

Iz tega poročila naj posname slo-venska javnost, v kakšnem položaju je Slovenec na jezikovni meji, ali ne na meji: Velikovec je sredi slovenskega ljudstva. Slovenski katehetje poučujejo slovenske otroke, kakor drugače ni mogoče, v njihovem materinem jeziku in jim dajejo brezplačno potrebnih ka-tekizmov in zgodb, da jih učitelji leto za letom otrokom zopet pobero. Oblast, katera pa? — je učiteljem dovolila — prejšnji nadučitelj pa je dejal, da je uka-zala, in to je menda nekaj več, — da pobirajo slovenske katekizme. Cerkvena oblast tega ni storila; kje pa je potem tista oblast, ki se tukaj vme-šava v verski pouk? O verskem pouku daje naročila ne menda župan ali nemški »volksrat«, marveč do danes še ved-no cerkvena oblast. Oblastniki v Veli-kovcu bi se pa ne drznili tako se vme-šavati v katehetov posel in poklic na nečuvnen način, ko bi si ne bili poprej zasigurali zaslombo od zgoraj. To se dela sistematično in tako se bo še na-prej podkopaval ugled in vpliv kate-heta, saj to je namen teh ljudi, verski pouk pa jim enako mrzi nemški kakor

slovenski. Čestitamo pedagogiki slav-nih šolskih oblasti na Koroškem, česti-tamo okrajnemu šolskemu svetu v Ve-likovcu in deželnemu šolskemu svetu v Celovcu, ki je skriv vsemu temu. Te-ga pozivljemo na odgovor! Ali ker na-šega poziva ne bo hotel slišati, pozvati ga moramo pred najširšo javnost vse Avstrije! Tri četrtinke otrok v nižjih razredih je slovenske narodnosti. Gosp. Žel naj iz Velikovca sporoči sam na-tačno število, da ne bo nasprotnik re-ke, da lažemo, ako smo enega šteli preveč. Bila je dolga doba let, ko otroci v velikovski šoli skozi vseh pet ali štiri rezrede niso slišali ne ene slovenske besede v krščanskem nauku, in tedaj je bilo slovenskih otrok razmeroma še več. To se zdaj maščuje. Nemec pravi, da nemški otroci uganjajo pri sloven-skem pouku neumnosti, ali ne razume, da bo pri nemškem pouku uganjalo tri četrtinke slovenskih otrok neumnosti v slovenskem jeziku, ker slovenski otrok more ravno tako malo slediti nemške-mu pouku, kakor nemški slovenskemu. In tri četrtinke naj sede v šoli kakor štori v gozdu, da se pouči ena četrtin-ka? Katehet v taki šoli ne more delati čudežev, da bi govoril kakor apostoli na binkoštni praznik, ko so jih ob enem vsi umeli.

Dajte slovenskim otrokom sloven-ske manjšinske šole, potem bo ta mize-rija nehala samaposebi. Dokler pa go-nite z vso silo uboge slovenske otroke v svoje nemške mučilnice, mučilnice za kateheta in učitelja, toliko časa duhov-niku ne preostaja nič drugega, kot de-liti pouk v razmerju po narodnosti otrok. Slovenski katehet bo povsod za četrtinko nemških otrok imel četrt ure vsaj posebnega pouka, nemški za slo-venske otroke niti besede nima več. Vsak bo iz tega lahko povzel, kje je narodno hujskanje, in kje vestno izpolnjevanje dušnopastirske dolžnosti. Razmerje napram šoli v št. Rupertu se na drzen način potvarja. Tu ubogi župnik, ki nima nobenega sredstva iz-ven prepričevalne besede, tam vsi tr-govci, vsi uradniki domalega in vsi učitelji. Od hiše do hiše hodi velikovsko popisovanje svojo »postavno« pot ali zakaj se čuje in se je čulo toliko pritožb zoper to popisovanje, ki je postalo tod že cel boj za otroške duše? Od hiše do hiše se je agitiralo, grozilo, sumničilo, prigovarjalo: otroci iz št. Ruperta se baje ne uče nič; ko bodo prišli v mesto, ne bodo ničesar znali; ko bodo prišli k vojakom, ne bodo dobili šarž, ne bodo mogli študirati. Slovenski itak že zna-jo, naj se uče nemški, tako bodo prišli

do boljšega kruha. Tako se agitira le-to za letom; od hiše do hiše zoper št. Rupert! Umemo, zakaj misli dopisnik Bauernzeitunge, da župnik v št. Ru-pertu dela »mit allen erdenklichen Mit-teln.« Imeti morajo župnika Treiberja za čarovnika, ker vse njihovo delo ko-nečno še ni zatrlo Slovencev; šola v št. Rupertu je pri tako silni nasprotni agi-taciji primerno dobro obiskana.

Nemci tedaj groze z »odločilnimi« koraki. Dobro! Na to so mora pripraviti tudi slovenska javnost. Za Velikovcem bodo prišli Nemci z istim švindlom povsodi. Saj imamo severno od Drave od Grebinja do Beljaka v vseh sloven-skih krajih popolnoma nemške šole. Vse je »rein deutsch.« Ali bodo tudi tod začeli pobirati slovenske katekizme? Še se ne upajo, in še stvar ni zrela. Po-skrbimo pravočasno! Velikovška ka-teheta se ne sme pustiti samega. Go-spodje tam se morajo zavedati, da imajo za seboj vso slov. duhovščino, v prvi vrsti seve koroško.

In slovenska javnost mora seči po pripravnih pravih sredstvih, da se ta furor teutonicus malo ohladi in se zavrne v primerne meje. Težek je seve položaj duhovske oblasti na Koroškem. Slovenskih razmer ne ume, Nemci pa ji vedno groze z apostazijo! Saj so tudi že Velikovčani imeli svojo redno lutrov-sko službo božjo — morebiti vsled tega, ker se tu brez ozira skozi vsa stoletja le nemški pridiguje in le nemški kr-ščanski nauk poučuje slov. ljudstvu. kajti Nemci nikoli niso hodili radi k po-uku.

Zdaj pa imajo v Velikovcu nemškega duhovnika Almerja, ki bržkone te članke piše v Bauernzeitung, saj jih kak učitelj ne bi bil tako strupeno sestavljal; k temu je treba več zmožnosti in znanja. Meščani, obrtniki in rokodelci pa kol-nejo z nami to vnebovpijočo hujskarijo, ali pomagati si ne morejo.

Proč od rdeče internacionale!

Zadnja doba je za socialno demo-kracijo postala usodna: nazadovanje je postalo njen stalni delež na široko in na globoko. Opetovano smo poročali o naza-dovanju socialnodemokratskih glasov pri različnih volitvah v Nemčiji; nič boljše ni s politično slavo socialne demokracije v Italiji, Franciji, Angliji in celo že na Bal-kanu, kjer se še niti prav razvila ni. Da se tudi pri nas v Avstriji že majo tla rdeči internacionali, so pokazale zadnje volitve na Dunaju, kjer je središče in pre-

LISTEK.

Himna miru.

Meditacija.
 Za premiéro Gregorčič-Sattnerjeve »Oljke«
 - napisal dr. Mihael Opeka.

Kako ne bi vedeli, da je »Oljka« himna miru, te velike potrebe našega življenja in sladke blaginje naših duš?

Sen o miru diha že iz prvih vrst. Pesnik gleda zamišljen oljko v vinskem bregu, zeleno sredi snežne zimske odeje. In zazdi se mu ta oljka kakor sanjajoč otok v puščavi, obdani od brezbreznega miru — kakor vojak, ki je ostal pri krva-ljenju na bojnem polju, kamor je po krva-lem viharju pravkar legel truden mir . . . Kakor tih nagrobni spomenik bi se mu skoraj zazdela oljka, kakor druga žalujka na kraju večnega miru, — kjer mnogi spe nevzdržno spanje: da njeno zelenje, znak življenja in pomladi, ne odtegne očesa strani od kraja smrti, kjer — križe, kamne vrh gomil jesenski venčajo, cve-tovi . . .

Za oddih pozdravi pesnik pomlad in življenje, ki ju spominja zelenje oljčnega

drevesa sredi bele zime, z eno samo be-sedo se pokloni luči in moči in zdravju, ki ga deli oljka — potem pa udari s pol-nim akordom na strune miru.

Davno je tega, kar je oljka prvikrat znanila veliki mir, veliko spravo med Stvarnikom in stvarmi. Po tistem strašnem prvem viharju je bilo, ki je preobrazil komaj ustvarjeni in že izkvarjeni svet, ki je opral sveta grehoto v vodah vesoljnega potopa. Silovito je opisal Mozes ta vihar, ki je privdijal z božjo jezo nad človeški rod. Iz zemlje so prigrmele vode in izpod njebo so udarile: — predrl so se vsi stu-denci globokega prepada in odprle zatvor-nice neba . . . Štirideset dni in štirideset noči je lil dež na zemljo — in vode so rastle in grozno so se razlile in napolnile vse na površini zemlje . . . In so potapljale pod seboj vse stvari, ki so se gibale na zemlji . . . Tako se je razvnel srd božji nad stvarstvom, ki ni poznalo več strahu bož-jega. — Zakaj popačilo je vse meso svojo pot na zemlji . . . Samo Noe je bil pravičen in se je bal Gospoda, on in njegovi. Zato so bili oti. — Vse je bilo potrebjeno z zemlje; ostal je pa sam Noe in kateri so bili z njim v ladji . . .

Ves rešeni človeški rod
 tedaj en sam je nosil brod.
 Temu rodu je oznanila rešenje —
 oljka. Temu rodu, ki naj bi bil oče boljših

človeških otrok . . . Vode so se začele otekati in upadati. Tedaj je Noe izpustil iz ladje vrana; a ta je izletel in se ni vrnil. Izpustil je pa za njim tudi goloba; ta pa se je povrnil v ladjo, ker še ni našel, ka-mor bi sedel. Ko je pa počakal Noe še drugih sedem dni, je izpustil zopet iz ladje goloba. In glej, zdaj se mu je vrnil šele proti večeru in je prinesel v kljuno oljčno vejico z zelenimi listi. Tedaj je Noe spo-znal, da so otekale vode z zemlje:

To vejo z oljčnega drevesa
 so do človeškega rodu
 poslala vblazena nebesa
 v poroštvo sprave in miru. —

Prva velika sprava, velika zaveza miru med Bogom in ljudmi. Oljka je bila nje ljubezniva znanilka . . .

Od takrat je oljka skozi vse veke simbol miru. In še vsebolj, odkar je skoro štiri tisoč let pozneje pozdravljala njega, ki je Rex pacificus noster, naš Kralj miru-dajalec, kateri je prišel dovršiti drugo, še večjo spravo med nehom in zemljo. — Bila je posebna dies Dominica, sijajen dan Go-spodov, ko se je dopolnilo, kar je bilo govoreno po preroku: — Povejte hčeri Sionski: Glej, tvoj kralj pride k tebi kro-tak in sedeč na oslici in na žrebetu pod-

jarmene oslice.¹ Gospod je slavil svoj slo-vesni vhod v Jeruzalem. In — silno veliko ljudi pa je razgrinjalo svoja oblačila po potu; drugi pa so veje sekali z dreves in stlali na pot. Mnogi pa, katere so spre-daj in zadaj šle, so vpile, rekoč: Hosana sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem! Hosana na visokosti!² — To je tisti dogodek, ki je bil podoba vesoljne zgodovine človeštva. Zakaj v sredi časov se je prikazal Odrše-nik: pred njim so šla ljudstva od začetka sveta in za njim pojdejo do konca dni, in vsi narodi se morajo ozirati vanj, eni z upanjem na prihodnjega, drugi z vero v že prislega — zakaj nihče ne bo zveličan, kdor njemu ne klič: Hosana! Benedictus!³ In kakor prva Cvetna nedelja je bil tisti dan. — Pueri Hebraeorum portantes ramos olivarum obviaverunt Domino, clamantes et dicentes: Hosana in excelsis.⁴ Mladina je šla z oljkovimi mladikami Gospodu na-proti in je klicala, rekoč: Hosana na viša-vah! Na slovesnem pohodu je s palmo oljka pozdravljala Kralja miru, njega, ki se je kot nato zalujoče sklanjala nad njim, ko je na Oljski gori lil krvavi pot za mir sveta . . .

¹ Cah. IX., 9.
 ² Mat. XXI., 8—9.
 ³ Prim. August. 31. in Joan. 5. in Hieron. in Matth. c. 21.
 ⁴ Off. heb. sanctae.

¹ Gregorčič, Vseh mrtvih dan.
 ² Ib.

³ Prim. Gen. VI.—IX.

stolica avstrijske socialne demokracije; če tam omagujejo, potem njihova reč slabo stoji.

Sicer se pa splošnemu političnemu nazadovanju socialne demokracije nikakor ni čuditi; saj je moral do danes že tudi najbolj slepo verujoč socialni demokrat uvideti, da se svet ne suče tako, kakor je napovedal veliki prerok Marx in da so socialnodemokratski končni cilji prazna nada. Pomanjkanje privlačnosti pa skuša socialna demokracija nadomestiti z najhujšim nasiljem, ki mora končno odbiti vsakega samostojno mislečega človeka.

Ta stranka je pa tudi na znotraj gnala in se počasi razkrajala: V njej sami se bore najrazličnejše struje: Revizionisti, češki separatisti, razkol v Italiji in na Francoskem itd. Vse to so čisto naravni sadovi njenega nemogočega programa, ki zanika temeljne činitelje vsega človeškega dejanja in nehanja: vero v Boga, ljubezen do domovine, oziroma naroda in pravico do zasebne lastnine. Ta program je, kakor rečeno, protinaraven in nemogoč, zato socialne demokrate — posameznike in stranko — neprestano spremlja nedoslednost — nasprotje med programom in delovanjem. Le v eni točki je socialna demokracija dosledna: v sovraštvu do vere.

Pa oglejmo si podrobneje delovanje socialne demokracije in presodimo, je li njeno delo v kakršnemkoli oziru dobro in koristno za splošnost.

Ali je socialna demokracija delavska stranka?

Ako bi bilo socialni demokraciji resno za delavske koristi, potem bi morala pozdraviti vsako prizadevanje v gmotni in moralni prid delavstva, pozdraviti vsako delavsko organizacijo, naj že sloni v političnem oziru na teh ali drugih načelih. Toda kaj vidimo tu pri nas — da ne hodimo predaleč po dokaze —? Soc. demokrate zaničujejo in v nič devljeje vse, kar koli se od kake druge stranke stori ali vsaj doseči želi za delavce; strastno napadajo poslance in druge delavske prijetelje, ki store za delavstvo, kar je v njihovih očeh. Naše organizacije blatijo in naskakujejo kakor bi bili plačani za to. In gorje šele, ako se druge, zlasti pa krščansko-socialne organizacije, ne dajo izrabiti za kako gibanje ali štrajk, ki ga socialni demokrati uprizore — ne za delavske, ampak za soc. demokratske politične cilje in koristi; tedaj kar deži laskavih psov: krumirjev, podjetniških hlapcev, duhovskih podrepnikov, rimskih plačancev itd.

Socialna demokracija pozna in prizna le enega delavca, t. j. tistega, ki nosi rdečo kravato; le tisti ji je pri srcu, a tudi samo v toliko in toliko časa, dokler in v kolikor služi njej in njeni politiki. Vsakega drugega delavca socialna demokracija sovraži in preganja z največjo besnostjo in zagrizenostjo — stokrat bolj nego kapitalista. Ali taka stranka zasluži ime delavske stranke?

Da socialna demokracija delavstvo samo izkorišča v svoje politične namene, se je pokazalo ravno sedaj na Francoskem, kjer se voditelji brigado za protiversko gonjo, za delavske koristi pa toliko kakor za lanski sneg. Francoskemu delavstvu so se že začele odpirati oči in obrača hrbet močnim rdečim političnim gromovnikom. Na Nemškem so socialno-demokratski poslanci v parlamentu glasovali za milijarde v vojne svrhe — ubogemu delavstvu pa polnijo ušesa s protimilitarističnim zabavljanjem in mu delajo lepe obljube, da bo kmalu prišel čas, ko ne bo več vojen in vojaštva. Kakor pač kaže!

V Avstriji imamo iz najnovejšega časa sijajen zgled, kako brezvestno se igra socialna demokracija z delavskimi koristmi: tiskarski štrajk! Radi svojih političnih ciljev je pognala tiskarje v brezupen štrajk, ki je požrl milijone in milijone težko prihranjenih delavskih žuljev in povzročil marsikaki družini veliko gorja. In uspeh?! Rdeči gospodje pravijo, da se o tem ne sme nič pisati. To pove dovolj. A ne dovolj tega, kar je pobral ta štrajk, marveč so po vinarih zbrane milijone tiskarske in drugih strokovnih organizacij vtknili v svojo tiskarniško palačo na Dunaju, da se v njej šopirijo Adlerji in drugi obsodrugji. Ali bodo strokovne organizacije še kdaj videle svoj denar?

Kaj pa draginja?

Socialni demokrate poznajo proti draginji en sam poglavitni pripomoček: svobodno trgovino! Dol s carino, proste meje za tujo živino! To so socialno-demokratske čudodelne kapljice proti draginji. Da so te kapljice — kakor vsake take kapljice — čisto zanič, nam priča Anglija, kjer imajo svobodno trgovino, draginja in revščina pa ondi ni nič manjša, ako ne še večja, nego pri nas in drugje. Pa kaj zato! Ko pa to geslo tako »vleče« mase — zlasti, če je še zabeljeno z mastnimi ocirkami proti kmetom: Kmet je oderuh, požeruh! Socialni demokrate sami dobro vedo, da je to samo slepilo, da je naš kmet revež, ki se noč in dan bori za svoj obstanek, da je nujno potreben pomoči in varstva pred inozemsko konkurenco, da bodo živila še vse dražja in zlasti slabša, ako domači kmet omaga in obrne hrbet svoji grudi ter bi bili navezani le na uvoz iz inozemstva; vsaka priprosta kuharica ali gospodinja, ki hodi na trg, lahko gg. sodrugom pove, koliko slabše in dražje je blago, ki prihaja od daleč, nasproti onemu, ki ga pripelje kmet sam na trg. Toda kaj je socialnemu demokratu do resnice in resnične blaginje ljudstva, kadar gre za politične cilje, kadar gre za hujskanje proti nesocialnodemokratskemu kmetu, kadar gre za vžiganje nezadovoljstva in sovraštva proti sedanjemu redu, kadar gre za hujskanje množic, to je z eno besedo: za politično ribarenje v kalnem! Kaj so pa socialni demokrate pametnega in uspešnega storiли proti draginji? To, da so na Dunaju nahujskali mase, da so razbile — šole?! Tudi na tem lahko vsak jasno vidi, da socialna demokracija celo ljudsko bedo samo izrablja v svoje politične namene.

Kmet in socialna demokracija.

Socialna demokracija hoče biti univerzalna stranka vseh delavnih stanov — saj hoče svet preustrojiti popolnoma po svojem kopitu, torej mora vsakemu stanu v svojem načrtu za bodočnost odmeriti njegovo mesto in mu s svojim delovanjem utirati pot do boljše bodočnosti. Temelj vseh delavnih stanov pa tvori kmečki stan. In glejte temeljitost socialne demokracije: Še do dandanašnjega dne ni našla jasnega in odločnega odgovora na to, kako načelno stališče naj zavzame nasproti kmečkemu vprašanju, kako bi bilo kmečkemu ljudstvu pomagati. Lani so zopet enkrat sklenili sestaviti komisijo, ki naj kmečko vprašanje — proučuje! Tako pomanjkljivo, zanič, kar si socialni demokrate nasproti glavnemu delavnemu stanu v teoriji, — kako ljubeznjivi so nasproti kmetu v praksi, se vidi najbolj iz njihovega »prizadevanja« proti draginji.

Nravne dobrine ljudstva.

Vsak pošten in pameten človek, pa naj si je tudi brezverec, mora priznati, da

je pravost najvišje dobro posameznika in celokupnega človeštva. To že iz enostavnega razloga, ker je nenravnost največja sovražnica zdravja in vsake plemeniteje zemske sreče. Za kristjana in katoličana pa pravost ni samo naravna potreba, marveč tudi božja zapoved, neobhodno sredstvo za doseganje najvišjega cilja: zblizanja z Bogom in večnega življenja.

Pa ostanimo pri pravosti brez verskih ciljev. Kaj pa stori socialna demokracija za pravno vzgojo ljudstva, kakšna načela jo vodijo v tem oziru? Ona pravi, da bodo ljudje dobri in poštene takrat, ko bo ona zavladovala: ko bomo imeli republikansko državno ustavo, ko bo odpravljena zasebna last, ko bo vsak deležen zemskih dobrin; potem, pravijo, ne bo treba več ne sodišč, ne kaznilnic. Kdo bi to verjel? Socialni demokrate pozablja, da človek ni mrtev stroj, kateremu za redno delovanje ni treba drugega nego večje roke strojnika in dovolj olja. Sicer pa so socialno-demokratska pravna načela tudi primerno nizko postavljena . . . da se jih ni treba strašiti prav nikomur. V spolnem življenju dovoljujejo popolno svobodo, zakona sploh ne priznajo. Do bližnjega nima nobene dolžnosti, dovolj je, da si zagrizen socialdemokrat in da redno plačuješ v strankino blagajno. Socialno-demokratski davek je sicer precej težak — pa kaj bi par grošev več ali manj, ko se pa s tem odkupiš od vseh drugih vezi in dolžnosti in brezskrbno lahko živiš po geslu: Vživaj življenje, kolikor ti pač dopuščajo sredstva in kakor te veseli; skrbj samo, da se ti ne zgodi kaka neprijetnost, t. j. da ne zbolíš in si ne nakoplješ preveč otrok, katere bi po današnjem redu moral pač sam rediti.

Kako daleč si upajo socialni demokrati v tem oziru, nam jasno priča »sporodni štrajk«, ki so ga pretirane svobodomiselnosti ženske pred letom proglasile na Nemškem in so se na javnih shodih zanj izrekli in ga odobravalj tudi socialni demokrate. Ženske naj ne postanejo več matere toliko časa, dokler ne dobe, kar zahtevajo od države.

Proti veri in cerkvi.

Že začetkoma smo omenili, da je socialna demokracija samo v eni stvari sama sebi zvesta in dosledna, t. j. v sovraštvu, v boju proti veri in cerkvi. To je pravzaprav edina reč, ki socialno demokracijo skupaj drži, to je njeno pravo in edino bistvo. Sicer se zna v tem oziru včasih zatajiti in ima za vsako potrebo pripravljeno znano frazo, da je vera privatna stvar. Toda njen temelj je svobodomiselnost — tista svobodomiselnost, ki ne trpi nobene avtoritete in zato predvsem odklanja in taji Boga. Vse njeno delovanje je obrnjeno proti vidnim znamenjem božje avtoritete nad človeštvom: proti Rimu, proti duhovščini, proti samostanom in cerkvam. Tega ne more utajiti; njeno delovanje na Francoskem, Španskem, Portugalskem, kjer je v boju proti cerkvi vedno z vsemi svojimi četami v prvih vrstah, je vsemu svetu očito. Kako je v Belgiji, na Nemškem, v Italiji in pri nas, to tudi vsi vemo. Po svojih listih in shodih neti sovraštvo do vsega, kar spominja na cerkev, njeni nauki so skozinskoz protikrščanski in brezbožni. Tisoče in milijone človeških src odtujejo Bogu in veri ter ruši v njih vsako višjo nado, vse višje cilje. Zastrupljena človeških src — grozna in silna! Koliko duševne bede, muk, trpljenja, koliko črnega obupa ima ona na svoji vestil! Tudi največji duhovi in najplemenitejši možje vseh časov so iskali uteha, moči in sreče, ravnila in smisla življenja v Bogu, — kaj pa ubog navaden človek, ki se muči in ubija

za vsakdanji kruh, ako ga v bridkosti ne tolaži in v izkušnjah ne varuje in ne vodi verska misel! Kam bi svet zašel, kam zablodil v svojih strasteh, ako bi ne imel ravnila v večnolepi krščanski pravosti! Zgodovina nam v tem oziru glasno govori; kakim zablodom so se vdajali stari poganski narodi in za koliko krščanska kultura presega n. pr. japonsko in kitajsko! Res je, tudi med modernimi krščanskimi narodi je mnogo gnilega — sad svobodomiselnih nauk, na katerih sloni tudi socialna demokracija; toda vse to je vendarle več ali manj izjema, večina je vendarle še poveliči zdrava; in kar je glavno: Mi vsi se zavedamo, da je nenravnost nekaj slabega, napačnega in da je naša dolžnost, se temu upirati — toliko v posameznem kakor v splošnem oziru. Zato krščanski svet ne bo propadel, dokler ga bo vodil nezmisljivi kompas: krščanska vera. Iz tega vsak sam lahko presodi, kako nevarna sovražnica človeštva in krščanske kulture je socialna demokracija s svojimi protiverskimi cilji in prizadevanji.

S čim hoče socialna demokracija nadomestiti vero?

Da, to treba, da vprašamo socialne demokrate: Kaj pa imate dati človeštvu sploh in delavstvu posebej v nadomestilo za vero? Zemsko uživanje. Ko bi bili s svojimi nauki prišli tedaj, ko je človek še tičal v opičji koži, kakor namreč oni učel — potem bi nič ne rekli. Toda današnji, iz krščanske kulture izišli človek, se s tem ne more zadovoljiti, ako noče tvegati svoje kulturne stopnje. Vprašajmo se: Ali je socialnodemokratsko berilo, shodi, koncerti, kino, gledališče, umetniški večeri — vse to ob polnem želodcu seveda — ali je vse to vredno in polno nadomestilo za vzvišene in tolažbe polne verske resnice, nadomestilo za tako blažilno in duha povzdigujočo službo božjo, za osrečujoče sv. zakramente, za prelepe cerkvene praznike?

Socialna demokracija in narodnost.

To je zelo zanimiva točka. Socialna demokracija nosi na svoji zastavi zapisano mednarodnost; to se pravi: ona ne pozna Nemca, Francoza, Laha itd., ampak pozna samo delavca kot takega. To načelo bi končno ne bilo slabo, ako bi se ga socialna demokracija dosledno držala in bila res samo delavska stranka. Toda temu ni tako. Kaj pa vidimo n. pr. pri nas v Avstriji? Ali socialna demokracija ne jadra z nemškimi oziroma laškim narodnim tokom? Zakaj pa so se češki socialni demokrate odcepili od dunajske centrale? In kaj vidimo na Štajerskem, na Koroškem, kaj v Trstu? Ali ne postanejo naši ljudje, ki pristopijo socialni demokraciji, obenem — ne morda internacionalni, marveč nemškutarji oziroma italijanaši? Da, socialna demokracija v Avstriji je protislovanska in nevarna raznarodovalka zlasti za nas maloštevilne Slovence. Kar nam ljudi vzame socialna demokracija, so — vsaj v obmejnih deželah — za nas v narodnem oziru izgubljene duše.

Proč od socialne demokracije!

Iz vsega navedenega smo se prepričali:

1. Da socialna demokracija ni zanič ne v socialnem, ne v splošno gospodarskem oziru.
2. S svojimi nauki o svobodnem uživanju socialna demokracija izpodkopava splošno pravost in ruši temelje človeškega obstoja.
3. Socialna demokracija je v svojem bistvu in vsem svojem delovanju protikrščanska in protikulturna stranka, smrtna

Za tisti pravi mir, ki si ga svet ne more dati sam. Samo od Gospoda se razliva v naše duše, ki je Pot, Resnica in Življenje, samo iz njegovih milostnih studencev, iz njegovih tihih svetlišč. Zato pa je prav, da je vse, kar mir oznanja in deli, posvečeno v bližini Gospodovi, v njegovih svetlih prebivališčih. In zato je tako ginljivo in tolažbe polna poezija Cvetne nedelje, ko se vsako leto obnavlja prvi praznik palm in oljk, Gospodov kraljevski vhod v sveto Mesto — obnavlja zato, da blagoslovljene palmove in oljne veje raznašajo iz svetlišča blagoslov in mir med odrešeno ljudstvo božje.

Svetišče zdi se oljkov gaj. —
Pristopi starček sivolos
in blagoslov nebeski kliče
na oljne veje in snopce.
O, naj te oljke, kjer bi bile,
bi blagoslov in mir delile!

Kakor sveti ogenj z grmade Velike sobote, tako mora blagoslovljena oljka Cvetne nedelje v vsako hišo, v sleherni dom. Svet les je vernemu domovanju, zakramentalno je, ki na pobožno molitev razliva časi blagoslov po hišah, vrtovih in poljih in s tem blagoslovom tiho zadovoljnost življenja, tisti srečni mir, ki ga imamo najprej na mislih, kadarkoli hrepeneče izgovarjamo pred Gospodom velikim molitve: — Ut dies nostros in tua pace disponas: Da naše dneve v svojem miru vladaš, prosimo, o Gospod! . . .

Res, velika je molitev za mir življenja! Neprenehoma bi jo lepetala naša razbojena in od viharjev tepena srca. Zakaj — človek, od žene rojen, malo časa živi in je z mnogimi nadlogami obdan: z jarka, ko zagleda svet, in s solzo iz ugaslega očesa zapušča kraje minljivosti . . . Kaj gorja pritiska na dušo, da jo razvalovi v pišu in viharju, v strašnem vrtincu nepomoč . . . Tu rezki jeki telesne bolečine, tam neotolajljiva žalost duše: bridkosti nemadomestnih izgub, obup razdejanega upanja . . . strah za življenje, za samo golo življenje . . . Oh, za to borno življenje, na katero pa je vendar tako privezano celo naše bitje, za katerim pa vendar tako utriplje naše koprneče srce. Samo da živimo! samo da živimo — — daj nam danes naš vsakdanji kruh! . . .

Glej, kako molijo siromaki, ko pri viharu nevihta, da odtrga od izsušenih ust trdi kosce življenjskega kruha, ko se megle temnosive
vale čez polja, trate, njive,
grmeč grozno, preteč strašno . . .

O slika, vredna, da izlije vánjo celo plemenito dušo velik slikar! Kako drgetajo noge, na trdih tleh klečeče; kako se krčevito oklepa ena žuljeva roka druge — kakor druga drugi v tolažbo; kako se utrinjajo solzni biseri iz oči, k nebu povzdignjenih . . .

Pred selsko kočico kleče
otroci, starci in žene,
z boječim, solznatim očesom
k oblačnim, mračnim zro nebesom —

gementes et flentes in hac lacrimarum valle: ¹⁰

glasno ihtoč,
k Bogu molč . . .

Kje si, o sveto blagoslovilo, da umiriš vihar nad vrtom, nad njivo in poljem, kjer raste živim življenje — da srcem, od begajočega strahu, izmučenim, vrneš mir, brez katerega ni življenja?

Hiše skrbni gospodar
mladike oljkove sežiga —
In sveti dim se kvišku dviga,
in glej, preteči prej oblak
na polje vlije dež krotak.

Rahel dež — kakor blagoslov zemlji, rodeti kruh, in — kako zdravilne kaplje za duše trpinov, zopet oblagodarjene z mirom, tem tolažilnejšim in slajšim, čimboli je potrjena vera, da on, ki v nebesih bdi, odpira o pravem času svojo roko in napolnjuje z dobroto vsako živo stvar . . .

Zakaj on je Oče in Stvarnik. Vse ljubi, ker je vse njegovo. Vse je njegovo in najbolj — človeško srce. Zato pa je to srce nepokojno, dokler ne počije v njem, ki je vsemu alfa in omega, začetek in konec.

Kar užijejo srca miru na zemlji, vse je samo kaplja, samo medel predokus onega miru, ki je obljubljen tam, kjer — bo Bog obrisal vsako solzo z oči svojih svetih in ne bo ne žalosti, ne vpitja, ne bolečine; zakaj kar je bilo, je prešlo ¹¹. . . O blaženi mir! večni mir! Kaj čuda, če ga zaželi srce, trudno in razbičano od šib življenja, tako željno stalne sreče in neminljivega miru . . . Requiem aeternam . . .

Pred duhom vidim nizko sobo,
a v sobi blede sveč svetlebo . . .

Te luči svetijo v — večno luč . . .
Lux perpetua . . .

Med svečami pa spava mož —
On trdno spi, nezdravno spi.
strudila ga je težka hoja.

Pri cilju — In pace — In Christo ¹² —
V miru večnosti —

Moža pa množica ljudi
z mladiko oljkovo kropi
želeč mu večnega pokoja —

Kako ne bi vedeli, da je »Oljka« himna miru, te velike potrebe našega življenja in sladke blaginje naših duš? —

sovražnica prave sreče in pravega napredka.

4. Socialna demokracija je protislovenska in protislovenska in zlasti na naših mejah velika narodna škodljivka.

Za poštenega kristjana in Slovenca je s tem jasno in brezpogojno dana dolžnost: Proč od socialne demokracije! Proč od zastrupljavalke najglobljih virov človeške sreče in blaginje!

Slovensko delavstvo ima svojo organizacijo v

Jugoslovanski strokovni zvezi!

Ta mu nudi pomoč v bolezni, brezposelnosti, podpira ga v njegovem boju za gmotni napredek, skrbi za njegovo izobrazbo. Obenem pa mu dviga duha k večnim krščanskim idealom, ki so edini vredni hrepenenja človeškega srca in edini sposobni osrečiti posameznika in celo človeštvo. Socialna demokracija koraka pod praporom internacionalnosti, J. S. Z. pa dviga ponosno naš narodni trobojni prapor!

Kdor je naš — k nam!

Možje in fantje, naprej pod zastavo Marijino!

Govoril prof. Izidor Modic na shodu kongregantistov, dne 25. marca.

Vsi še stojimo pod vplivom veličastnega lanskega katol. shoda.

»Praktično krščanstvo!« je bil klic, ki se je tedaj razlegel, je bil znatno geslo tega impozantnega shoda.

In pot, način, kako najlažje dospemo do tega svojega cilja, so glasom raznih resolucij Marijine družbe ali kongregacije.

Pri sestanku moških kongregacij v Alojzišču za dni shoda je trdil tovariš moj, gospod prof. Grafenauer, da so pripomogle k lepemu uspehu ravno kongregacije. Res je to, ker so kongregantisti — mladi gospodje — govorili večino slavnostnih govorov. Sicer pa je število moških sodalov v splošnem tako majhno, da o kakih večjih zaslugah moških kongregacij za kat. shod ne moremo govoriti. Danes stoji tisočim ženstvom, organiziranega v M. družbah, komaj toliko stotin moštva nasproti. In če se ozremo v vse slov. pokrajine, se bo to razmerje pokazalo za moštvo naše še bolj nerazveseljivo. Zalostno dejstvo, če pomislimo, da v javnosti danes odločuje še moštvo in bo za dolgo vrsto let! Organizirani smo mi vsi že skoro na vseh poljih, gospodarsko, politično, strokovno, znanstveno; nimamo pa še tesnejše verske organizacije, ki bi nas katoličane po prepričanju družila. In vzor takih organizacij vidim v Marijinih družbah za moštvo. Vam, možem in fantom kličem zato v prvi vrsti: Naprej k praktičnemu krščanstvu po Marijinih družbah!

V boju za vsakdanji kruh, v skrbih in delu za telesno blagostanje ravno mi možje le preradi pozabimo in le prelahko, da imamo še druge cilje, višje, vzvišenejše, ki jih moramo doseči, ki nas ravno odlikujejo misleče ljudi pred drugimi živimi bitji. Duša naša je, to kar je neumrjčega v nas, kar preradi zapostavljamo. In Mar. družbe naj nam bodo tu sredstvo, pomoč, da ne vtoneмо v vsakdanjost, da se ne pozvedemo nad njo. Naš lastni interes je, da se oklenemo Marijinih družb, ki nudijo po stanovskih govorih na svojih shodih našim hrepenenjem dušam hrane, ki izpolni praznoto, katero pušča v nas skrb za naše telo. Sebi hočemo dobro, zato stopajmo sami ponosno za zastavo Marijino naprej proti našemu nebeškemu cilju!

In mi, kar nas je že zbranih pod tem praporom, mi skrbimo, da bodo čete naše rastle, se množile, da bodo moške Marijine družbe po številu članov vsaj približno dosegle naše ženstvo. Mi vsi bodimo agitatorji za dobro stvar z vzgledom, besedo, dejanjem!

Naprej! Na dan!

Čas je in treba je, da se pokažemo, da pogumno nastopimo, da viljemo poguma v srca vernih, a boječih naših bližnjikov. Dr. Lavrenčič je ob zadnjem katol. shodu dejal tu v tej dvorani: Svobodomiselsvo vpliva globoko že tudi v naše vrste. Verni ljudje se boje nastopiti javno in pokazati svoje versko prepričanje, ker se strašijo preganjanja, zasmehovanja.

Prazen je ta strah! Mi se ne bojimo nikogar. Na dan, naprej pri raznih verskih manifestacijah, ne samo tako velikih, a redkih, kot je bil kat. shod! Vsako leto, vsak mesec, vsak teden, ali celo vsak dan storimo to! Že shodi Marijinih družb, ki so več ali manj javni, so taka manifestacija. Še bolj procesije, romanja. Tam nastopajmo v masah vsi možje in fantje, ki se ne bojimo biti sodali! Začnimo v Ljubljani, tej beli, lepi, a versko premlačni naši stolici, kjer nas je sodalov vendar že lepo število! Pri

vstajenju Gospodovem se udeležimo vsi skupaj stolne procesije, da nas bo nekaj videti, da bo masa vplivala na boječe in se pridružijo nam, da bodo vstajali polki bojevnikov, zavednih in značajnih, za sveto stvar, za naše versko prepričanje. Tako so delale neustrašene hčere Marijine, tako delajmo mi, njeni verni sinovi!

In iz prestolice ponesimo misel našo, da je treba tesnejše verske organizacije med nami, ven na kmete, med verno in dobro naše ljudstvo, ki se pa nekako boji, kar se tiče mož in fantov, Marijinih družb. Tudi ta bojazen je vpliv svobodomiselsva. In moč svobodomiselsva moramo streti, boj mu napovedati na vsej črti, da ne bo imel več vpliva na versko zavedno slovensko ljudstvo. Poromajmo možje in fantje iz Ljubljane v polnem številu vsako leto v kako drugo faro lepe naše domovine. Z zgledom dokažimo, da ni opravičen strah našega moštva pred Marijinimi družbami. Z zgledom in besedo agitirajmo med našimi dobrimi kmeti, možmi in fanti, naj puste strah in stopajo v vrsto M. družbah organiziranih Slovencev — katoličanov. Katoliški shodi v malem naj bodo ta romanja. Pritegnimo pa k njim druge naše organizacije, ki nosijo ime »katoliška« na čelu, da se bodo, če še niso, naše vrste prej ali slej podvojile, potrojile!

Čas je, treba je!

Politično in društveno delovanje, kakor je potrebno, le preveč raztresa duha, nas le preveč popljuje. Treba je spet zbrani duha, treba poglobitve v temeljne resnice in verska načela. Ta politični boj, to vrvenje in borenje za politično moč le preveč odvrta misli nas vseh od temeljnih programnih točk; le preveč nam je že stranka vse — katoliška veroizpoved le prerada že samo prazna forma brez vsebine. Verski indiferentizem, nejasnost v načelih, bo posledica, da se od odkritih svojih verskih nasprotnikov v bistvu ne bomo razlikovali. In mi hočemo jasnosti v programu, v načelih. Posvetiti jim moramo, da jih do dna spoznamo, vsaj nekaj ur na mesec, leto ali teden svojega časa. Vse, kar se imenuje katoliško, pred vsem Orli, člani akad. starešinstva, Slomškove zveze, izobraževalnih naših društev, vsi posvetimo programu našemu, ki je Bog in vera v prvi vrsti, več svojega časa! Jasnost v načelih, čisto spoznanje resnice — in stranka, ki zastopa v javnosti ta načela, bo trdna, neomahljiva, bo ostala. Če odstopijo ti ali oni naši zastopniki v javnosti, če se zdelajo ali opešajo, odstranijo. Ne bodo odločevali osebe in osebne simpatije, osebne koristi celo — šlo bo le in edino le za načela. Poglobitve verskega čuta in spoznanja pa nam je zato treba — in to dosežemo najlažje po Marijinih družbah. Tu je mesto za vsakega katolika. Za to misel delajmo mi vsi, možje in fantje, ki smo že sodali. — Naprej! Na dan! Visoko prapor Marijin!

Volitve v Gorici.

Tik pred volilnim dnem stojimo. Napetost narašča od dne do dne. Kamora se popolnoma zaveda resnosti trenutka. Zaveda se, da se v nedeljo utegne njena dosedanja moč razsuti za večne čase. In ravno zato so ti ljudje izgubili vso glavo. »Piccolo« že dva dni prinaša članke polne obupa in tožba, ki Lahom jemljejo le korajžje, našim ljudem pa množijo samozavest. V sredo popoldne so laški liberalci postavili svoje kandidate. Na shodu so se zelo sprli radi Mazzinijancev. Ti so hoteli imeti zastopstvo v starešinstvu. Dovolili so jim 3. Vrgli pa so iz liste 3 ugledne laško-liberalne meščane, vsled česar so napravili v svojih vrstah silovit vihar in nezadovoljnost. Ta seveda Slovincem more le koristiti. Gotovo je, da so s tem kamoristi le dosegli, da mnogo zmernejših Lahov ne pojde volit. Pa tudi sicer je med Lahii velika nezadovoljnost radi slabega gospodarstva. In zato ni izključeno, da bo marsikdo volil s Slovinci. Pri žepu se pač pri mnogih neha tudi narodnost. Sicer pa je mnogo Goričanov, ki se imajo za Lahe, a bi ravno tako bili lahko Slovinci. Slovensko govore dobro ko lahko in tudi slovenskega pokoljenja so. Držali so kot »Goriziani« z magistratom, a v slučaju slovenske zmage bodo poslej držali s Slovinci. Saj vemo, kako se je zgodilo z Ljubljano, Splitom itd.

Danes se nekaj govori, da se zopet kuje zveza med kršč. soc. in liberalci, kar pa je zelo neverjetno. Skoro gotovo bo to trik laških liberalnih agitatorjev.

Dejstvo pa stoji, da so Lahii danes pod vtisom slovenskega nastopa. Njihovi listi (Piccolo, Corriere) odkrito priznavajo, da so Slovinci t a k o m o č n i k o Italijani, dobro organizirani, železno disciplinirani, da pa nima-

jo starih tradicij. No, na te tradicije ne damo dosti. Pa če se že na nje sklicujemo, vemo, da je Gorica bila vedno na slovenskih tleh, kjer so že l. 1564. Slovinci svojega nadvojvoda Karla pozdravljali v slovenskem jeziku. Torej smo tu doma. Naš jezik je imel tu veljavo, ki mu je magistratna gospoda sedaj noče priznati. Pred 2—3 leti so še pisali o nas, da so Slovinci v Gorici le nekaj dekel in hlapcev, danes pa priznavajo, da so med Slovinci zastopani vsi sloji, tudi izobraženejši. To je vse potrebno, da se približe!

Italijani priznavajo, da se gre za eksistenco italijanskega gospodstva nad Gorico. To je priznal na shodu v sredo tudi dr. Cesciutti, ki je dejal, da morajo Italijani pri teh volitvah napeti vse sile, da se še enkrat obranijo Slovencev in tako dobe toliko oddiha, da se pripravijo (!) na energičen odpor. Nato je skoro dobesedno ponovil besede, ki jih je na nedeljskem shodu Slovencev izrekel govornik Krežmar, da so Slovinci podobni plazju, ki drvi nad goriske Italijane. Pozival je Italijane, naj zbere vse sile, da jih ta plaz ne zagrne in pokoplje za vedno.

Boj v nedeljo obeta biti vroč do skrajnosti. Policija bo pomnožena, orožništvo na nogah. Iz okolice bo prišlo polno ljudstva v Gorico. Slovinci so dobili parolo, naj se vzdrže vseh izgredov. Seveda, če bodo Lahii izzivali, utegnejo nastati resni spopadi.

Cela dežela z nestrpnostjo zasleduje ta epohalni boj. Toda tudi ostala Slovenija se silno zanima za dogodke, ki se vrše v Gorici.

Kakšen bo uspeh? Zmaga je mogoča! Pomniti pa moramo, da Lahii delajo z denarjem, ki ga jim je »Lega nazionale« dala na razpolago okrog 100 tisoč kron. Pri nas pa zunanji Slovinci naš boj — izvzemši vrlih Korošcev — spremljajo le z moralnimi simpatijami. Te so seveda zelo hvaležne sprejete, toda v boju sama srčna simpatija malo pomaga.

Sicer pa naj bo izid kakoršenkoli si bodi, gotovo je, da je že sam volilni boj napravil v Gorici tak preobrat in tak korak naprej za Slovence, kakor bi ga v mirnih časih lahko čakali 10 let.

In tudi to je uspeh!

Nemški katoličani.

Monakovo, dne 26. marca.

Po smrti kardinala Koppa je prišla v širšo javnost novica, da so v njegovi ostlini našli pismo nemškega cesarja Viljema hesenski princezi, ki v njem o priliki njegovega prestopa v katoliško cerkev cesar izjavlja, da sovraži katoliško vero. »Slovenec« je to že omenjal in pristavil, da naj nemški katoličani sami določijo, kaj jim je storiti vsled tega.

Najprej bodi povedano, da ta novica nemških katoličanov ni iznenadila. Dasi je cesar Viljem pokazal tupatam kako prijaznost posamnemu katoliškemu škofu, zlasti rajnemu Koppu ali benediktinskemu opatu v Beuronu, je vendar splošno znano o njem, da je trd protestant, še hujši pa njegova žena, o kateri se brez ugovora trdi, da je »pročodrimsko« gibanje v Avstriji naravnost krepko podpirala. Protestanti je pa vzgojen v sovraštvu do katoliške vere in nič ni čuda, če tako impulzivni človek, kakor je Viljem, v besedi ali pismu izrazi svoje protestantsko mišljenje. Katoliški listi so ob ti priliki obnovili izrek pruskega princa Henrika, ki je pred nekaj leti izjavil, da si iskreno želi, naj bi završil vihar proti ultramontancem na Nemškem.

Dve posledici pa ima Viljemov izrek. Prva je tale: Na Bavarskem se je vsled tega utrdila protipruska struja. Siglov list »Vaterland« piše tako krepko v tem zmislu, da bi avstrijski državni pravdnik skoraj gotovo zaplenil njegova izvajanja. Odvisnost od Prusije mu je glavno zlo in resno svari Avstrijo, naj Prusiji ne zaupa. Zdej pač drži še z Avstrijo, ker jo potrebuje, toda ta politika se na mah lahko zasučel in obrne proti Avstriji. Protestantški del nemškega cesarstva ima v zvezi z Avstrijo samo sebične namene. Katoličani so edini, ki so res vneti za obstoj avstrijske države, ker so prepričani, da je usoda katoliške cerkve zvezana z njeno usodo.

Druga posledica Viljemovega stališča do katoliške vere je pa ta, da nemški katoličani bolj, nego kdaj prej, soglasno po vseh svojih listih poudarjajo, da so navezani v obrambi svoje cerkve samo nase, na lastno moč, lastno delo, lastno organizacijo. V tem zmislu smemo pričakovati, da se njihova edinstvo na vse strani utrdi vsled teh dogodkov. V razgovorih s katoliškimi laiki in duhovniki sliši venomer, kako neobhodno je potrebna enotna politična organizacija v centrumovi stranki. »Centrum« je naša glavna trdnjava. Kdor to podira, je naš sovražnik.« Te in temu podobne izreke čuješ ne samo od aktivnih politikov, marveč tudi od mož, ki delujejo predvsem v dušnem

pastirstvu in za versko izobrazbo in ki direktno ne nastopajo v političnem boju. Sem moramo šteti zlasti jezuite. Red sam pač nima še pravice, da bi ustanovil svoje samostane; posamni jezuiti pa kljub temu neumorno delujejo kot pridigarji, s predavanji, konferencami, s spisi, pa tudi kot tajniki izobraževalnih, zlasti mladinskih organizacij. Eden najdelavnejših v tem oziru mi je na vprašanje, kako je s proticentrumovo strujo, odgovoril, da je njen vpliv brez moči. Brez izjeme vsi hvalijo dunajskega nadškofa Pifflla, ker je tako krepko nastopil proti posebnem v katoliškem taboru.

Zanimalo bo »Slovenčeve« bralce tudi, kako stoji zdaj z delavsko strokovno organizacijo. Znano papeževno pismo bo imelo za posledico, da bodo strokovne organizacije izvrševale samo svoj strokovni namen. Tupatam so se res pečale s stvarmi, ki ne spadajo v njihov delokrog; z raznimi prireditvami družabnega značaja so samo slabile druge organizacije. Obenem se je marsikje premalo gledalo, naj bi bili katoliški člani strokovnih organizacij obenem člani verskih in izobraževalnih, zlasti mladinskih družb. To drugo je zvezano s prvim. Čim bolj je kaka strokovna organizacija hotela svojim članom biti voditeljica v splošno kulturnem in družabnem oziru, tembolj se je razvil nekaj strokovni separatizem, ki je v posamnih slučajih prišel celo v nasprotje z drugimi katoliškimi organizacijami. Tu je bilo res treba izpremembe. Poudarjati pa moram, da so bili taki slučaji le izjemni. Na Bavarskem ima n. pr. strokovna organizacija takozvane kolinske struje domala edino besedo med delavci, ki niso socialni demokratje. V resnici pa ni v nji skoraj nobenega protestanta, nego sami katoličani.

Splošno se napoveduje za bodočnost tale razvoj: Takozvana berlinska struja bo izgubila kmalu svoj pomen. S smrtjo kardinala Koppa, ki je tudi v narodnem oziru glede na Poljake zastopal posebno, nam nerazumljivo stališče, in ki so ga vsled tega nemški nacionalci in liberalci v Šleziji na vse pretege hvalili kot čvrstega Nemca, so izgubili Berolinci svojega najpožrtvovalnejšega zagovornika. On jih je zelo izdatno denarno podpiral in je tudi v Rimu branil njihovo stališče. Njegovih informacij, ki baje niso bile vedno popolnoma točne, pa tudi njegove darežljive roke ni več. Pravijo, da je popolnoma nemogoče najti mu naslednika, ki bi v tem oziru šel za njim. S tem se pričinja nova doba v strokovni organizaciji, katere življenjska moč se bo zdaj le še bolj izkazala. Hibe, ki so se pokazale, se bodo temprej odpravile, čim manjši bo odpor proti nji. Strokovna organizacija bo izgubila svoj separatistični značaj in bo vedno živejša delovala kot sestaven del celokupne organizacije nemških katoličanov proti brezverstvu in na strokovnem polju vodila boj za krščanske ideale.

Kako zabraniti svetovno vojsko.

Londonske »Daily News« so prinesle članek »How to pretend the war?« — Kako zabraniti (svetovno) vojno?

To je memorandum, ki ga je Sir Max Waecher poslal na vso evropsko javnost. Memorandum spominja, kolike stroške napravljaja Evropi vzdrževanje miru, miru med civiliziranimi državami, katerim v poželenju, uropati sosedu kos zemlje, upade vsa omika in civilizacija v brezno morja. Nad 1.000.000.000 funtov sterlingov (nad 24 milijard kron) stane Evropa vsako leto vojaštvo; torej šestnajstkrat toliko, kot je stala Nemčija leta 1870. vojna s Francijo in petkrat toliko kot Angleže burska vojna. Vzdrževanje miru je torej, skoro bi rekli, dražje kot vojna. In ti stroški se bodo še vsako leto zviševali.

Zato se je ustanovilo v Londonu društvo (cercle), katerega težnja je, doseči »The European Unity League« (evropsko zvezo). Društvo pojasnjuje, kako hoče za to delovati. Dve veliki sili si stojita v Evropi nasproti: Triple alliance in Triple ententa. Ako nastane boj med dvema zastopnicama teh dveh sovražnih taborov, je z gotovostjo pričakovati, da to zaneti boj tudi med ostalima dvema. Materialnih izgub takega boja si niti predstavljati ne moremo. Društvo si je tedaj postavilo za nalogo, združiti ta dva tabora v šesterozvezo, kateri potem kot zrelo jabolko padejo v naročje še druge evropske države, ki še niso organizirane v ta nespameten sovražni boj. Geslo društva je pač organizirati to, kar še ni, toda ne kot samostojno, sosedom sovražno enoto, ampak kot močan ud k telesu enotne Evrope.

Kako izvršiti to gigantsko delo? Društvo hoče najprej po celi Evropi pridobiti odličnih in vplivnih oseb, mož in žen, za svoje namere. Prav posebno se še sklicuje na žene, katerih socialno stanje je že zdaj tu in tam precej slabo. Ako pa nastane vseevropska vojna, pa gotovo ne bo v duševnem oziru nikdo trpel večje škode kot ravno žene. Ako se v taki grozni vojni Evropa močno razljubi, je gotovo, da to še mnogo, mnogo poslabša družinsko življe-

nje, ki je že sedaj mestoma dosti slabo.

Ko bo tako društvo samo v sebi dosti močno, hoče delovati na to, da se združita Anglija in Nemčija, prva zastopnica največje sile na morju, druga na suhem. To se društvu ne zdi tako težko, ker je sovrastvo med tema državama skoro umetno stvoreno. Po tem delu svojega neizmerne dela hoče društvo s pomočjo tega prijateljskega vpliva na Francijo, da se sprizani z Nemčijo. Avstrija se v memorandumu niti ne omenja ne.

Švedska pristopi trozvezi.

Zadnje dni so listi vedeli poročati, da je v teku prizadevanje, Švedsko pritegniti k trozvezi in tako nadomestiti odtujeno Rumunsko. Stvar ni tako čudna in neverjetna kakor bi se na prvi pogled zdelo. Saj Švedska meji na Finsko, kjer vedno tli iskra upora in ako ondi izbruhne požar, je zelo verjetno, da bo posledice čutila tudi Švedska, ker bi bili zapletljivi skoro neizogibni. V tem slučaju bi Švedski pomoč trozveze jako dobrodošla. Kar se pa tiče trozveze, bi bil pristop Švedske zanj nedvomno velikega pomena; saj bi njena fronta potem segala od severne Afrike do severnega rta evropske celine. Švedska armada je sicer nekoliko manjša nego rumunska, zato pa ima Švedska majhno vojno brodogradnjo, tako da bi bila Švedska v militarističnem oziru za trozvezo jako upoštevanja vreden činitelj.

Švedsko vojno brodogradnjo šteje dve redni in 12 obalnih oklopnih. Armada pa šteje: 28 polkov po 3 bataljone, 8 konjskih polkov s skupaj 50 eskadroni, 6 topničarskih polkov, ki imajo vsak po 48 brzostrelnih topov in 12 havbic, eno topniško divizijo s tremi baterijami, vsaka po 4 brzostrelne topove, 8 trdnjavsko-topniških polkov; 9 polkov pozicijske artiljerije, 1 ženijski zbor s skupaj 16 stotnijami, 1 brzobojni kor z 2 stotnijami in 1 trdnjavsko ženijski zbor z 2 stotnijami.

V vojnem času more Švedska postaviti na bojišče: 72 bataljonov, 40 eskadronov, 102 topniški in 6 pozicijsko-topniških baterij, 16 tehničnih stotnij, vsega 73.000 mož, 5400 jezdecev in 246 topov, torej nekaj več nego 2 avstrijske armadne zbori. Ako se pritegne še precej dobro izvežbana deželna bramba in rezerva, šteje švedska vojska 408.000 mož (rumunska 500.000). Pri tem pa pride zelo v poštev tudi kakovost švedske armade, ki je izvrstna. Častništvo in moštvo je teoretično in praktično izvrstno izšolano in uživa švedska armada najboljši glas. Strelstvo je na Švedskem izredno razvito; sedaj je ondi 2300 strelskih društev s 150.000 člani, ki sprožijo na leto nad 15 milijonov strelcev. Za deželno brambo torej ne manjka usposobljenih moči.

HRVAŠKI SABOR.

Predsednik saborja je 27. t. m. v seji predlagal, da naj se poslanec Mileusič iz 15 sej izključi, ker je izjavil v seji 26. t. m., da je prodala koalicija pomorsko obrežje. Nato je sabor odobril v tretjem branju adresu na hrvaškega kralja.

ALPSKI NEMCI NE POSREDUJEJO V NEMSKO-ČEŠKEM SPORU.

»Deutschnationale Korrespondenz« poroča, da alpski nemški poslanci niso podvzeli nobene posredovalne akcije, ker za to niso legitimirani. »Deutschböhmsche Korrespondenz« pa objavlja intervju iz vodilnih krogov nemško-čeških poslancev, da so pač alpski nemški poslanci poizkušali posredovati, a da se nemško-češki poslanci niso hoteli odzvati tem poizkusom.

KORYTOWSKI POSTANE FINANČNI MINISTER.

»Głos Narodu« poroča z Dunaja, da vstopi vitez Korytowski v ministrstvo kot finančni minister, ko cesar sankcionira gališko volilno preobnovo. Gališki namestnik postane knez Pavel Sapieha.

OBSOJENI OGRSKI POSLANSKI.

Kraljeva kurija je razsodila 26. t. m. v postopanju proti tistim poslancem, ki so metali 1. 1910. v min. predsednika grofa Khuena in polj. min. grofa Serena tintnike, knjige in druge stvari, vsled česar sta bila oba ministra ranjena. Bivšima poslancema Ivanu Zahariasu in Juliju Markosu so prisodili pet in pol mesečni, bivšemu poslancu Juliju Hoffmannu pa štiri mesečni zapor.

PODALJŠANJE VOJAŠKE SLUŽBENE DOBE V RUSIJI.

V Rusiji nameravajo aktivno službo pri pehoti podaljšati za 1 leto tako da bodo pešci služili 4 leta, kakor so do leta 1906. Zdaj znaša aktivna službena doba v Rusiji pri pehoti in vozeči artiljeriji tri, pri kavaleriji, jezdeči artiljeriji in pri tehničnih četah štiri, v mornarici pa pet let. Rekrutni kontin-

gent, ki je znašal dozdaj 450.000 mož, se letos poviša na 470.000 do 480.000 mož. Ko se uvede štiriletna službena doba, bo štela ruska armada v mirnih časih 1.800.000 do 1.900.000 vojakov. V Evropi jih bo stalo 1.400.000.

RUSIJA DELOMA PREPOVEDALA IZVOZ KONJ.

Ruski ministrski svet je sklenil, da predloži dumi zakonski načrt, po katerem se zahodna meja in pristanišča Črnega morja nekaj časa zapro za izvoz konj. V Nemčiji smatrajo ta korak za nenavaden in za resen.

TRETJA MEDNARODNA MIROVNA KONFERENCA

bo zborovala spomladi 1. 1917. v Haagu.

Dnevne novice.

Genj. naročniki, katerim koncem marca poteče naročnina na »Slovenca«, naj se v lasnem interesu pravočasno poslužijo doposlanih jim položnic, da ne bo treba neprijetnega ustavljanja lista.

Dopolnilna državnozborna volitev na Notranjskem. Izvršilni odbor S. L. S. je včerajšnji seji soglasno odobril kandidature dr. Lovro Pogačnika, ki so jo soglasno nasvetovali zaupniki volivnega okraja. Župani in zaupniki S. L. S. naj bodo pozorni na liberalne spletke - naj iste takoj preprečijo, v vsaki dvomljivi zadevi naj se pa takoj obrnejo na tajništvo S. L. S. v Ljubljani.

Poslanec Adolf Ribnikar pa državnozborni volivni red. Pretekli teden je poslanec Dolfe Ribnikar razposlal na vsa županstva 7. volivnega okraja, to so sodni okraj Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava in Lož, sledečo okoliščino: Županstvo v Na podlagi § 12. zak. z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 17, tikajočega se državnozbornega volivnega reda, prosim, da mi sl. županstvo napravi en prepis volivnega imenika za predstoječe dopolnilne volitve v državni zbor, ki se vrše dne 19. maja t. l. Prepis naj se mi vroči v smislu zakonskih določb istočasno s početkom reklamacijske dobe. Obenem prosim sl. županstvo, da mi sporoči, koliko stroškov imam v smislu zakona povrniti za prepis volivnega imenika Vaše občine. — V Ljubljani, dne 18. marca 1914. A. Ribnikar (njegov lastnoročen podpis). Naslov: Adolf Ribnikar, deželni poslanec itd. v Ljubljani. — S to okoliščino je Dolfe zopet enkrat dokumentiral svojo prebrisanost in modrost. Bivši državnozborni kandidat pa niti ne pozna državnozbornega volivnega reda, na podlagi katerega je hotel biti izvoljen! Dolfe prosi prepise volivnih imenikov na podlagi § 12. državnozbornega volivnega reda, a ta podlaga je zelo malo trdna, kajti ravno ta paragraf jasno kaže, da se ima le v tistih občinah, ki imajo več kakor 5000 prebivalcev, volivni imenik pravočasno v zadostnem številu pomnožiti in na zahtevo slehernemu, od početka reklamacijskega roka dalje, proti povračilu stroškov za dotični izvod izročiti. V vseh drugih občinah pa, ki imajo manj kakor 5000 prebivalcev, županov nihče ne more siliti, da bi mu napravili prepis volivnega reda. — Ta Ribnikarjeva zahteva je navna in nima nikake zakonite podlage, zato spada le v koš, kamor se meče pomazan papir. V volivnem okraju ni nobene občine, ki bi imela več kot 5000 prebivalcev. Poslanec Dolfe Ribnikar se je zopet enkrat korenito osmešil pred notranjskimi župani in volivci, ki ga bodo primerno zavrnili, kadar bo zopet prišel med nje ponujati izrodke svoje bujne domišljije. — Ti pa, bela Ljubljana, zakrij si svoje lice, ker taka duševna veličina zastopa tvoje interese v deželnem zboru!

Postojnski župan Lavrenčič liberalni kandidat za dopolnilno državnozborni volitev na Notranjskem. V Postojni se je vršil sestanek liberalnih zaupnikov, ki je za liberalnega kandidata pri dopolnilni državnozborni volitvi na Notranjskem postavil postojnskega župana Josipa Lavrenčiča.

Politični padarji. »Grazer Tagblatt« je iznašel ta teden novo metodo za rešitev avstrijske državne krize in narodnostnega vprašanja v Avstriji. Načrt je sledeči: Stremljenje, vsakemu narodu dati vse narodne pravice, stoji v nasprotju z modernim državnim razvojem, ki mora imeti znak enotne veličine na sebi. Namesto izpolniti idealne želje vseh mogočih pritlikavih narodov, naj se raje iztrebijo razne nerednosti, ki so se vsled obzirnosti na občutljivost malih narodov v škodo urejene državne uprave pri nas udomačile. Koliko časa in denarja se n. pr. potrat s predstavljanim uradnih listin, ki bi se lahko brez vsake škode v nemščinski spisale. — Pritlikavi narodi, pa narodne pravice! Po mislih »Grazer Tagblatta« bi utegnili slednjič biti še najbolj primerne, da se avstrijski pritlikavi narodi

kar postrele in pobesijo, ker to »zahteva moderni razvoj enotne državne veličine«. Ni čisto izključeno, da bi ne prišla nazadnje kaka nemška glava s tako »narodnostno spravlo« na dan! In taki ljudje vodijo avstrijsko politiko!

Ob 500 letnici vstolice koroških vojvod v slovenskem jeziku, spomin na »Hrvaško župnijo«. Vsem, ki bi zvezlo Hrvatov in Slovencev radi predstavljali kot nekako sanjarijo današnjih dni, naj bode v pouk naslednji zgodovinski dokaz, katerega je podal stolni kanonik dr. Gruđen v svojem znamenitem predavanju v Celovcu dne 18. t. m.: »Posebno važna je bila v staroslovenski zgodovini županija, ki je obsegala središče sedanje Koroške, ono lepo pokrajino, ki se razteza med Vrbskim jezerom in Velikovecem ter od Drave do pčgoria onkraj št. Vida in ki jo namakata reki Glina in Krka. Še v listinah 10. stoletja se ta pokrajina imenuje »Hrvaška župnija« (pagus Chrouati), ker se je menda jugoslovansko plemo, ki se je tedi naselilo, nazivalo z enakim imenom kakor plemena v Primorju in Dalmaciji. Na staro ime te županije še dandanes spominjajo tri vasi, ki se nazivljajo Krabathen. Ta pokrajina je zelo rodovitna, pripravna za poljedelstvo in živinorejo. Zato je plemo, ki se je tod naselilo, kmalu dobilo prvenstvo nad drugimi slovenskimi rodovi. Tu je bil znameniti »Karantanski grad«, pozneje »Krnški grad« imenovan. To staro ime kaže, da je veljal »Krnški grad« za glavno mesto ali glavni grad v deželi, tu je moral biti v dobi paganstva pomenljiv kraj bogočastja in ob času vojske važno zbirališče. Vse to je povzročilo, da je dobila »Hrvaška župnija« velik političen pomen in da se je pod njenim vodstvom osnovala neka slovenska zvezna država, ki se pojavlja že pod kraljem Samom in se je vsaj deloma ohranila še pod slovenskimi karantanskimi vojvodi: Borutom, Gorazdom, Hotimirom, Valkunom in Inkom.«

Mohorjani za »Slovensko Stražo«. 266. Mohorjani Obirsko, Kor., po č. g. Iv. Nagel, žpk., 2 K. — 267. V Pernich, Štaj., po č. g. Ivanu Hauptman, žpk., 2 K. — 268. Mohorjani franciškanske župnije v Ljubljani po franc. samostanu 56 K 92 vin. — 269. V Besnici pri Kranju, po župnem uradu 12 K 20 vin. — 270. Mohorjani ljubljanskega semenišča 4 K 10 vin. — 271. V Velosovem, p. Cerklje, po žup. uradu, 27 kron. — 272. Moharjani Jezersko, po č. g. Francu Muri, 5 K. — 273. V št. Petru pod sv. gorami, po gosp. Iv. Lah, žpk., 1 K. — 274. Mohorjani Sv. Štefan na Zili, po č. g. Antonu Pelnar, žpk., 4 K. — 275. V Šent Juriju pri Kranju, po župnem uradu, 26 K. — 276. Mohorjani v Podsredi, Štaj., po č. g. Josipu Krohne, žpk., 7 K. — Kjer še niste odposlali udnine Mohorjevi družbi, storite to takoj. Pri nabiranju udnine se vedno spomnite tudi »Slovenske Straže«. Da bi vsi poverjeniki »Družbe sv. Mohorja« posnemali zgornj zabeležene, tedaj bi obmejni Slovenci dobili od Mohorjanov vsako leto znaten dar. Od vsakega Mohorjana naj se dobi vsaj 10 vin., od premožnejših več. V vsaki župniji bi bilo tako mogoče nabrati vsoto, ki bi bila častna za župnijo in za našo zavednost.

Časopis Scotusa Viatorja. List »Az Est« prinaša vest, da bo začetkom aprila prišel v Budimpešti izdajati znani Scotus Viator svoj časopis, ki se bo pečal z narodnostnimi vprašanji na Ogrskem. List bo izhajal v francoskem, angleškem in nemškem jeziku. — Naj bi ta časopis odprl svoje prostore tudi — koroškimi Slovincem, da bi ves kulturni svet zaznal za kulturne škandale na Koroškem!

Brezobzirnost. Danes je volitev v odbor deželnega urada splošnega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu. Slovenci bi radi prišli v odbor, kar bi bilo pravičeno, ker pod ta urad spadajo Kranjska, Goriška in Dalmacija. Med 36. kandidati je pa pet šestink slovenskih liberalcev in sta samo dva pristaša S. L. S. Kdor je to zakrivil, ni prav storil. Drugič take »sloge« ne bomo več poznali. Ob taki »slogi« je tudi težka uspešna agitacija.

Poglavje o koritih. Znani »delavski prijatelj« socialist Anton Kristan je srečno prilezel do novega korita. Pri »Splošnem kreditnem društvu« v Ljubljani so ga postavili za ravnatelja. Tako ima A. Kristan sedaj že dve ravnateljski mesti. Kako opravlja svoje posle, nam ni znano; najbrže pednevi in konsumu, ponoči pa v banki. Pa to je stvar tistih, ki so ga postavili. Uradnike je vse odpustil ter se baje o njih izrazil, da takih pobov ne bo tako drago plačeval. Kaj pravi organizacija bančnih uradnikov, ki je v liberalnih rokah, nam ni znano. Značilno pa je to, da ima Anton Kristan letnih dohodkov gotovo do 10.000 kron, dočim ljudem, ki so njemu podrejeni, niti dihati ne pusti. Zato so ga pa socialni demokrati sami do grla sili.

Sankcioniran deželnozborni sklep. Cesar je potrdil sklep deželnega zbora, da se izločijo iz krajevne občine Cirknica davčne občine Begunje, Bezuljak, Kožljek in Sevsček ter konstituirajo kot samostojna občina Begunje.

Postojnska občina v škripcih. Liberalno gospodarstvo je tudi v postojnski občini pričelo kazati svoja rebra. Govori se, da so že sedaj liberalci sami med seboj, ko se še ni pričela deželna revizija, doglali 200.000 K deficita. Liberalni gospodarji stikajo glave in premetavajo knjige, da bi še pred revizijo pokrili, kar se pokrili da.

Jugoslovanska Strokovna Zveza. Skupina J. S. Z. v Gorjah je imela dne 19. t. m. sestanek, na katerem je poročal tov. Slamnink o delu J. S. Z. leta 1914. V Gorjah priredi J. S. Z. letos štiri shode, in sicer 3. majnika, 28. junija, 6. septembra in 8. novembra.

Otvoritev belokranjske železnice bo med 10. in 15. majem.

Politični položaj na Hrvaškem. Zagrebški »Obzor« piše: Da Hrvaška s koalicijo ni zadovoljna, to so pokazale dopolnilne volitve. V Zagrebu in Karlobagu raste število praviških glasov. V Karlobagu je bil izvoljen Starčevićanec Došen soglasno, a koalicijonaš se je izgubil še pred volitvami, ban Skerlec pa, za katerega so glasovali združeni koalicijonaši, staromadžaroni in vladinovci, je dobil manj glasov kot prej dr. Šurmin, ki se je boril proti vladi in proti frankovcem. Kandidat frankovcev je dobil v tem okraju 300 glasov, več kakor katerikoli prej. Ako bi ne kandidiral sam ban, bi koalicija absolutno izgubila ta volivni okraj.

Razlastilni zakon. Celo koaliciji prijazni »Agramer Tagblatt« se od izjav bana Skerleca glede razlastilnega zakona ni dal pomiriti. Pravi, da je pač treba čakati izvrševanja. Takrat bo pa prepozno. V včerajšnji seji hrvaškega sabora je poslanec Mile Starčević pojasnjeval, kako malo se drže Madžari zakona pri razlaščenju za progo liške železnice. Da pa bodo pri razlaščenju morske obali še bolj nasilno in samovoljno postopali, je jasno. »Madjarsko morje« je postalo splošno reklo in program, saj je celo bivši mornariški poveljnik Montecuccoli to frazo v delegacijah rabil, da napravi Madjarom poklon. Zato je zelo žalostno, da je koalicija ta zakon dopustila in potomci jo bodo zavoljo tega gotovo kleli.

Nove velikonočne razglednice »Slovenske Straže«. Ki slikovito predstavljajo lepe stare narodne običaje: blagoslovljenje jedil, naročajte takoj! — Naj velikonočni pozdrav te razglednice prinese vsakemu Slovincu.

Čuden notar. Žužemberški gosp. notar je prejšnji teden za neko Jero Lube iz Plešivice pošiljal listom »preklic«, v katerem izjavlja, da je po polnoma neresnično vse, kar je bil pred časom »Slov. Narod«, ki trdi, da poroča iz Žužemberka »golo in čisto resnico, nalagal o g. kaplanu Gnidovcu pod zaglavljem »Duhovski terorizem«. To pa je bil zanj tako grenko, da je par dni potem ta preklic popravil z novo »golo in čisto resnico« v »Narodu«. Stražno ga peče obsodba nedolžne »žrtve« Blatnika, ki je dobil za svoje laži, ki jih je tudi »Narod« poročal kot »golo in čisto resnico« 14 dni zapora s postom in trdim ležiščem, kljub temu, da mu je notar naredil rekurz, ki si ga pa niti on niti njegov namestnik nista upala zagovarjati pred sodiščem. Najbolj je g. kaplan sedaj grd zaradi tega, ker ni Blatniku odpustil, dasi ga je ta prosil. Mi smo pa čisto zanesljivo informirani, da je g. kaplan izjavil Blatniku, da takoj ustavi tožbo, kakor hitro »Narod« preklicuje svojo laž. In ko je Blatnik vprašal, kaj naj stori, da se bo to zgodilo, mu je rekel: Pojdite tje, kjer veste, da so ta dopis skovali, pa recite: Če ste bili tako dobri, da ste me s svojim pisarjenjem spravili v nesrečo, bodejte še tako dobri, da me s preklicem rešite! Nato je Blatnik takoj izrečno dejal, da gre v trg h Jeršetu, kar je tudi storil. Kaj mu je c. kr. sodni official in gostilničar Jerše povedal, ne vemo, a to vemo, da »Narod« ni nič preklical, Blatnik je pa zato dobil svojih 14 dni. Čegava žrtev je torej on, ali »farška« ali lažnjivih »Narodovih« dopisnikov, g. notar? Sicer pa »Narod« pravi, da bo stroške moral plačati gosp. kaplan. Notar in c. kr. sodni official Jerše torej čisto gotovo že za naprej vesta, kako izjavo bo podal pri razodetni prisegi Blatnik, ki je imel ob času obsodbe v Žužemberku okoli 4000 K naloženih v trški »Posojilnici«? To je zopet jako zanimivo, zlasti za pristojne oblasti! Prav radi verjamemo, da bi imenovana gospoda, ki bi bila tako rada pripravila g. kaplana ob dobro ime, sedaj privoščila mu gmotno škodo; a če se jima ta želja tudi izpolni, bo to samo nov dokaz »javne morale«, kakor si jo onadva predstavljata.

Potres v Belikrajini. O tem se nam še poroča: Dne 24. t. m. ob 10. uri 35 minut dopoldne je silen sunek pretresel Metliko. Celo mesto je kar začelo, opeka držala s stroh, več hiš je razpoknilo, omet je v več sobah od stropov odpadel. Ta dan je bil ravno velik

semenj. Mesto je bilo polno ljudi. Silen strah je spreletel množice. Ljudje so bežali iz hiš. Pa hvala Bogu, da je trajal potres le kakih dve sekundi, ker drugače bi bila nastala strašna nesreča. Popoldne so se sejmarij kmalu umaknili iz mesta — razginal jih je strah pred morebitnim novim potresom. Ponoči ob pol 2. in drugi dan 25. ob 8. zvečer se je znova potreslo, pa ne več s tako silo. — Iz Suhorja pišejo: Potres je bil tudi na Suhoru dne 24. t. m. ob pol 11. uri dopoldne. Sinek je bil precej močan in so vrata in okna pri hišah zašklepetala. Smer mu je bila od severo-zahoda proti jugo-vzhodu. Škode ni posebne napravil. — Iz Radovice poročajo: Dne 24./3. ob pol 11. uri se je čutil močan potresni sunek spremljan s podzemeljskim bobnenjem. Smer potresa je bila od severo-zahoda proti jugo-vzhodu. Sinek je bil tako silen, da je veliki zvonik v zvoniku zazvonil in se je v železni posojilniški blagajni nahajajoča se posoda z denarjem prevrnila. — Adlešiči: V torek, dne 24. t. m. ob pol 11. uri dopoldne smo čutili v Adlešičih valovit potres, da so poklekli okna zašklepetala in se vrata stresla. Hujši kakor pri nas, je bil v Tribučah proti Črnomlju.

— **Slovenske postne pridige v Celovcu.** Dne 1., 2., 3., 4., 5. aprila se vršijo v Celovcu v cerkvi sv. Duha slovenske postne pridige vsaki dan ob 8. uri zvečer. Po pridigi je blagoslov.

— **Važna razsodba za zdravnike.** Zdravnik Karel Gregora je zahteval, da naj mu plača češki deželni odbor 618 K, ker je v 214 slučajih zdravil reveže. Češki deželni odbor je pa sklenil, da Gregori 618 K ne izplača, češ, da je okrajni zdravnik dolžan, da reveže brezplačno zdravi. Upravno sodišče je pa 27. t. m. razsodilo, da je bila razsodba češkega deželnega odbora pravno pomotna, ker okrajni zdravniki po postavi niso dolžni, da zastoj zdravijo reveže.

— **Častno svetinjo za zasluge in petindvajsetletno delovanje na polju gasilstva** je priznalo deželno predsedstvo članu gasilnega društva v Kamniku gosp. Ivanu Hudobilniku.

— **Na šmarni gori** je vsako nedeljo in vsak praznik ob pol 10. uri sv. maša z govorom. V romarski cerkvi se opravi lahko tudi spoved pred sv. mašo.

— **Jeseniške novice.** Jugoslovanska Stokovna Zveza priredi dne 29. marca ob 4. uri popoldne v Del. domu na Savi shod in predavanje. Govori dež. odbor. — Sociji so imeli dne 15. t. m. shod pri »Jelenu« na Savi. Zbralo se je par moških, nekaj ženskih in otrok. Mesto napovedanega Kristana je govoril neki Marčič, ki pa se je okr. komisarja očitno prestrašil. Na pamet se je naučil neki članek iz svojega častnika in deklamiral, kako hodi škof igrati na Monte Carlo, kjer pa nima sreče, znamenje — po Marčičevem — da molitev ni zanič. Nato je neki domačin prijel za besedo, ki pa se mu je takoj izmuznila. Marčič ga je dregal pod rebra z besedami: »To-le povej, to-le reci!« Govornik pa je bil kmalu teh špasov sit in shod se je zaključil. To je socialno-demokratska stokovna organizacija! — Posledica zime. Velikanska skala se je pretekle dni utrgala v Mirci nad Jesenicami in se privallila na cesto, ki pelje k Sv. Križu. Promet je bil raditega dalje časa zaprt. Sreča, da ni bilo na cesti kakih žrtev!

— **Slovenec ubit v Ameriki.** V Animars Forksu, Colo., so neznani storilci ubili 46letnega Jakoba Hočevarja, rojenega v Podlogu pri Vel. Laščah. Ubit je bil s sekiro. Neko jutro so ga našli nezvestnega pred neko gostilno. Zaprli so štiri Slovence, ki so na sumu kot storilci, toda dokazati niso mogli še nobenemu ničesar.

— **Tečaj za strojna popravila in avtogensko varenje**, ki ga priredi zavod za pospeševanje obrti skupno s c. kr. državno obrtno šolo v Ljubljani v drugi polovici meseca aprila, bo vsled praktičnih vaj v avtogenskem varenju in posebno obdelovanju železa in jekla omejen le na manjše število udeležencev. Da se bo mogel zavod za pospeševanje obrti ozirati pri sprejemanju udeležencev na vse kraje na Kranjskem, naj se dološijo prijave v čimnajakrajšem času na zavodov naslov, ker se pozneje ne bo moglo več ozirati na posamezne prosilce. Opozori se še enkrat na važnost opreme za avtogensko varenje v vsaki boljši kovinski delavnici, ker ta danes tako zelo pocenuje najraznovrstnejša dela, da je za uspešno konkurenco posebno pri raznih stavbenih delih taka naprava nujno potrebna. Naši obrtniki naj bi se poprijeli prilike, ki jim jo nudi zavod za pospeševanje obrti skupno s državno obrtno šolo, ob pravem času, da ne bodo imeli potem vzroka pritoževati se zoper tujo konkurenco.

— **Trgovca z dekleti**, ki se je izdajal za bančnega uradnika Mikola Jelačiča, so prijeli v Zagrebu.

— **Umor na Hrvatskem zasleden po 30 letih.** V Karlobagu je živela svojčas zelo bogata Nina Pavelič, vdova po trgovcu Francu Paveliču. Pred tridesetimi leti so jo našli v kuhinji umorjeno. Morilec je truplo prislonek k ognjišču, da se je ožgalo, da bi ljudi na napačno sled speljal. Vrata je od znotraj zaklenil, po činu pa zbežal skozi okno. Obenem je izginilo premoženje vdove, ki se je cenilo nad sto tisoč goldinarjev. Oblast je veliko ljudi zaprla, med njimi tudi poslovodjo vdove Nikolo Paveliča, ki je pa dokazal svoj alibi. Ljudski glas ga je pa vseeno označeval za morilca. Čudno je bilo, da je Nikola kmalu poročil sosedo umorjenke, začel imovito živeti in da je izginila z umorjenko vred neka 9letna deklica, ki je pri njej živela. Te dni pa se je ta oseba, ki je zdaj v Obrovcu omožena, gnana od glasu vesti, oglasila in povedala, da je Nikola Pavelič rajnko res umoril in se pri tem maskiral. Deklica pa je skozi okno zbežala, in sicer v morilčevo hišo. Tu so jo pregovorili, da je molčala, in jo odpravili iz mesta. Orožniki so šli zdaj v Obrovac ženo zaslišati in je nasproti njim isto izpovedala. Afera vzbuja veliko senzacijo, ker je Nikola ugleden meščan, ki drži vedno z vlado in je tudi zdaj pri volitvah korteširal za koalicijsko, oziroma vlado.

— **Madžari v Zagrebu** imajo, kakor poročajo »Riječke Novine«, svoje gledališče »Magyar Színház«, za katero do zdaj niso vedeli, in sicer v zgradbi Prometne direkcije. Odkrili so je pri zadnjih demonstracijah dijaki.

— **V Zemunu** so pri občinskih volitvah zmagali Hrvati. Kandidate so bili namreč postavili tudi Nemci, ki jih je v Zemunu že toliko, da resno ogrožajo mestno upravo. V novem občinskem odboru sta tudi dva cionista.

— **Razpis zgradbe železnice.** Glasom v »Laibacher Zeitung«, »Avvisatore Dalmato« in »Osservatore Triestino« priobčenega oglasa je razpisana zgradba železniške proge Knin—Pribudič, to je naprava nadstavlja, nasipa z gramozom in položitev nadstavlja, vrhstavlja, železniške ograje, dobava in pomeščenje železniških znakov ter dobava mehanikov. Ponudbe se sprejmejo najkasneje 27. aprila 1914, ob 12. uri popoldne pri c. kr. železniškem gradbenem ravnatelstvu na Dunaju, VI., Gumpendorferstrasse 10. Pogoji in drugi pripomočki se morejo vpogledati pri prej omenjenem ravnatelstvu in pri c. kr. železniškem gradbenem vodstvu v Splitu.

— **V parte Vehovar** je v včerajšnji številki pomotoma izostal dostavek: I. slov. pogrebni zavod šos. Turk, kar budi s tem popravljen.

— **Umrla je** v Kranju teta c. kr. gimn. profesorja č. g. dr. Fr. Perneta, Lucija Markuta.

— **Nesreča.** Včeraj je v Trniam na Notranjskem posestnik Janez Zorman sekal smreke, pri čemur mu je ena padla na desno nogo ter mu jo zlomila. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— **Mlad volovski tat.** Iz Vinj poročajo: Ferdinand Belicijan je 18. marca ponoči ukradel vola Janezu Kokalj iz Goropeč. A sreče ni imel; komaj ga je v Trzinu prodal, je že padel orožnikom v roke. Ferdinand Belicijan je star šele 18 let.

ULSTRSKA KRIZA.

27. t. m. je zelo dolgo časa zboroval ministrski svet. Unionisti trde, da namerava angleška vlada odstopiti. Asquith je baje utrujen in ne more več vzdržati sloge v kabinetu. Lloyd Georges in Churchill sta bila za najodločnejši nastop proti Ulsterčanom, lord Morley in vojni minister pa za milejši nastop. Asquith je izjavil, da sta feldmaršal French in general Ewald sicer podala demisijo, a da ju je vlada prosila, da naj na svojih mestih vztrajata.

REDMOND O ULSTRČANIH.

Irski voditelj Redmond je brzojavil svojim prijateljem v Avstraliji: Zarota Ulstrčanov je popolnoma odkrita. Carson in njegova armada nista nikdar mislila na to, da pričeta pravi boj, ker bi se ne bili proti vojakom niti teden dni držali. Načrt je bil, vzbuditi na zunaj vpliv boja, armado pa po družabnih vplivih zapeljati in preprečiti voljo ljudstva. Postopanje nekaterih fevdalnih kavalerijskih polkov s častniki aristokrati je odkrilo ves bojni načrt. Nastalo je zato vprašanje, ki je važnejše kakor homerule, namreč, če bodo vlado užugali londonski saloni in aristokratski častniki in če ji bodo ukazovali. V ponedeljek se izvede drugo branje homerule. Vojnega ministra Seelyja ni mogoče več držati. Bil bi že šel, če bi ne bili upali, da se ohrani general French, ki pa hoče odstopiti. Nameravajo namestiti Seelyja z bivšim delavskim voditeljem Burnsom. Liberalci sidiijo, da bodo majnika ali junija nove volitve. Lloyd George izdeluje načrt za demokratično preobnovo armade.

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora S. K. S. Z. bo v ponedeljek ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«.

Ij Ustanovni občni zbor Prosvetnega društva za kolodvorski okraj se bo vršil v nedeljo, dne 5. aprila, ob pol 11. uri dopoldne v dvorani »Rokodelskega doma«. Vse somišljenike in somišljenice v kolodvorskem okraju opozarjamo na to zborovanje, ki naj bo podlaga novega našega napredka v Ljubljani. — Pripravljani odbor ima sejo prihodnji torek, 31. t. m., ob 8. uri zvečer v salonu gostilne gospe Češnovarjeve. Za ponedeljek nameravana seja ni mogoča, ker je ta čas seja odbora S. K. S. Z.

Ij Jutrišnja prireditve šentjakobskega prosvetnega društva v »Ljudskem domu«. Jutri zvečer priredi šentjakobsko prosvetno društvo ob 7. uri v Ljudskem domu krasko igro s petimi: »Iz groba pricvete večno življenje«. Dejanje se vrši leta 67. po Kr. za časa križanja sv. apostola Petra ter nudi sedem lepih prizorov, in sicer: 1. Kdo bo Julijin ženin? 2. Roža, ki noče zveneti. 3. En pogled v deželo večne mladosti. 4. Prvi žarki luči. 5. Napačni računi. 6. Venec je že spleten. 7. Pred Sibilinim križem: »Zaročena sem z Njim, katerega lepoto solnce in luna občudujeta.« — Pri predstavi sodeluje šentjakobska društvena godba ter dva pevski zbora z več kot sto pevci. Pevske točke so nove in nalašč za to igro prirejene. Igro, ki je za postni čas zelo primerna, priporočamo še zlasti Marjičinim družbam in mladini. Omenjamo, da se igra ne bo ponavljala. Vstopnice po 40, 60, 80 vinarjev, po 1 K, 1 K 50 vin., 2 K se dobé v šentjakobskem prosvetnem društvu in zvečer pri blagajni. Začetek prav točno ob 7. uri.

Ij Konference Sod. Ss. C. za mesto Ljubljana bo v Alojzjevišču 31. marca (v torek) ob 5. uri popoldne.

Ij Sveti Just. Zgodovinska igra v štirih dejanjih. Bila je lepa gledališka predstava, ki jo je na praznik sv. Jožefa priredilo kat. mladeniško društvo v Ljubljani v Rokodelskem domu. Igro je napisal tržaški stolni prošt dr. Fr. Petronio, v slovenščino jo je »preložil« prof. dr. I. Debevec. Izraz preložil premalo pove, zakaj ta prestava je več kot prestava. Prelagatelj je izvirk izpopolnil; a to, kar je bilo na igri že prej lepega — živahni dialog in pesniški jezik — ji je ostalo. Mojsirsko je izdelano zlasti prvo dejanje. Drugo dejanje prekosi v živahnosti in resničnosti scen vsa druga dejanja. A tretje je malo neverojetno. Tehnični pogrešek. Nekaj krivde pri tem nosi tudi pretesni gledališki oder. Ne moremo pa reči, da je tudi oder kriv one mučne prazne scene v četrtem dejanju, kjer v ozadju pojo himno sv. Justu, a v ospredju pred gledalčevimi očmi vlada dolga praznota. Komaj smo čakali osebe — katerekoli že — da nam zopet predstavo poživijo. Glavni junak sv. Just je res središče vsega dejanja v igri. Da resna zgodovinska igra vendarle ni preveč resna, skrbita Hukron, centurij in Silvij, ječar. Poosebljeno krščansko sočutje je simpatični Peter, osvobojenec Justov. Pagansko suženstvo gre z vnebovpjiočim klicem mimo nas v osebi zapuščenega Agabija, prosjaka. Rimsko mogočnost in krutost predstavljata prefekt Manacij in pretor Druzus. Z eno besedo: Igra je tako živobojna in zanimiva, da gledalca vleče za seboj. Ni dvoma, da je ta zgodovinska igra najboljša izmed vseh sovrstnic vseh dosedanjih ljudskih iger, ki jih je izdala Katoliška tiskarna. — Morda prašate: Kako se je igra v Rokodelskem domu obnesla? — Prav lepo! Le eden izmed igralcev svoje vloge, ni posebno dobro znal; a njemu, ki je bil pretor, se je še to podalo, češ, da se mu ne zdi vredno govoriti s kristjani. Izborna sta rešila svojo nalogo Mukron in Silvij: Iv. Peterlin in L. Sinkovec. To pa že vsi vemo: da predstave v Rokodelskem domu niso zadnje v Ljubljani, ne kar zadene vsebinsko vrednost, ne kar se tiče igralske spretnosti in zmožnosti.

Ij Odlikovanje. Cesar je podelil delovodji tobačne tovarne v Ljubljani gosp. Franc Škofu povodom njegovega vpokojenja srebrni zaslužni križec s krono.

Ij Ljubljanski in celovski magistrat. Celovski »Mir« piše: »Slov. Narod« je hud, da je naš list razkril, kako podpirajo liberalci na ljubljanskem magistratu celovške Slovence. Celovski magistrat dela vedno težave slovenskim vlogam celovških Slovencev, in župan dr. Metnitz se sklicuje na to, da niti ljubljanski magistrat ne pošilja celovškemu slovenskih vlog. Če pa že katero pošlje, pa doda nemški prepod. »Slovenski Narod« pravi, da dela »Mir« ljubljanskemu magistratu krivico in da laže. Razumemo, da je naše poročilo gospode v Ljubljani pogrelo, pa zasluženo. Se enkrat poudarjamo, da vzdržujemo vse, karkoli smo o tej zadevi pisali, laž pa prepuščamo »Slovenskemu Narodu«. Ne le od cele vrste ljudi, ki jim je pravil vse to dr. Metnitz sam, smo bili v tej zadevi poučeni, ampak uredništvo se je informiralo pri dr. Metnitzu samem, ki je vse potrdil

in ni mogel dovolj prehovati kulantnosti ljubljanskega magistrata. Kaj pa na to poročajo »Slovenski Narod« in »naprednjaki« na ljubljanskem magistratu?

Ij Velika obravnava v zadevi »Agro-Mercurja« se bo vršila v ponedeljek pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Obtoženi so dr. Gregor Žerjav, Josip Lenarčič, Ivan Rožman, Oton Bayer in Gabriel Cohen, trgovec v Zemunu, pregreška zoper varnost lastnine, Gabriel Cohen pa radi hudodelstva nezvestobe in pregreška zoper prepričanje eksekutivne izvršbe.

Ij Gostovanje hrvatske opere. V četrtek, dne 2. aprila se poje Offenbachova opera »Hoffmannove pripovedi«. Olimpijo in Antonijo poje ga. M. de Strozijeva, Giulietta gđna M. Koroščevo, Hoffmana g. T. Lowczyński, Coppeliusa, Dapertutta in dr. Miracola g. M. Vušković. — V petek, dne 3. apr. se poje operetna noviteta »Naposled samac!«, ugalsbil Fran Lehar. V Zagrebu se vrši premijera dne 1. aprila. V glavnih vlogah nastopajo ga. Irma Polakova, gđna Krista Zupančičeva kot gost, gg. Arnošt Grund, Zvonimir Strmac in Al. Binički. — Predprodaja vstopnic se začne šele v ponedeljek.

Ij Slovensko gledališče. Danes se ponovi kot predzadnja predstava v sezoni velekomična burka »Nezdravljivi Izidor«. Kdor se želi od srca nasmejati, naj poseti v soboto zvečer slovensko gledališče. Cene znižane.

Ij Poslovilni večer g. Ign. Borštnika se vrši jutri, v nedeljo, ko se uprizori dramska velezanimiva noviteta »Aleluja«. G. Borštnik igra eno izmed svojih največjih in najboljših vlog, s katero je žel v Zagrebu pravcate triumfe. Opozarjamo na to dramo prav posebno, ker je primerna tudi za odraslo mladino. Senzacionalna ta noviteta ima to redko prednost, da je igralsko efektivna in obenem literarna. Vsi sodelujoči imajo prav hvaležne vloge. Hkrati debitira g. Ferd. Trampuž, gojenec Ottove šole na Dunaju.

Ij Društvo: »Klub slov. amater-fotografov« v Ljubljani vabi vse p. n. svoje člane na društveni občni zbor, ki se vrši v ponedeljek, dne 30. marca t. l. ob pol 9. uri zvečer v salonu kavarn »Ilirija« (Kolodvorska ulica). — Odbor društva: »K. S. A. F.«

Ij Mornariško društvo. Ljubljanska podružnica avstrijskega mornariškega društva je imela v četrtek zvečer v bibliotekni dvorani vladne palače svoj letošnji občni zbor, ki mu je predsedoval predsednika namesnik gospod cesarski svetnik Ivan Mathian. Iz poslovnega poročila, ki ga je podal tajnik gospod višji poštni upravitelj Josip Flere, posnemamo, da leto 1913. spričo svojega kritičnega značaja za podružnico ni bilo posebno ugodno, dočim obeta, kakor vse kaže, letošnje leto najlepših uspehov, ker je pristopilo podružnici izza novega leta že preko 100 novih članov. Veselice, slavnosti in skupni čamorski izleti privabljajo čim dalje več novih članov. Zato bo gledala podružnica, da v tem oziru še več stori. Dočim je štela ljubljanska podružnica leta 1912. 339 članov, je poskočilo njih število l. 1913. na 357, dasi jih je veliko pomrlo ali pa odpotovalo iz Ljubljane. — V letošnjem letu pa jih je od občnega zbora novih pristopilo toliko, da jih je vseh že 464. V očigled nameravanjem pomorskim izletom pa je trdno pričakovati, da ne bo dolgo, ko poskoči število članov na 500. Odbor je rešil v lanskem poslovnem letu 148 spisov. — Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal g. poštni official Fran Levart, posnemamo, da je imela podružnica 2280 K 5 vin. dohodkov in 2163 K 48 vin. izdatkov. — Na predlog računskega preglednika gospoda Emila Tönniesa je občni zbor dal blagajniku gospodu officialu Levartu absolutorij z zahvalo, še posebej pa se mu je na predlog tajnika gospoda višjega poštnega upravitelja g. Flere izreklo priznanje za njegovo neumorno delovanje. — Nato so se vršile volitve in so bili v odbor izvoljeni vsi dosedanj funkcionarji. Za delegate na občni zbor osrednjega društva na Dunaju so bili izvoljeni ti-le gospodje: Dr. Karel baron Born (Sv. Ana pri Trziču), Jos. Kosler (Ljubljana) in cesarski svetnik Ivan Mathian (Ljubljana). — Občni zbor je nadalje sklenil, da priredi v kratkem razen nameravanega dijaškega in učiteljskega izleta tudi izlet članov na Jadransko morje, po vsej priliki v kotorsko okolico in pa večjo veselico v Ljubljani.

Ij Dijaški izlet. Tukajšnja podružnica avstrijskega mornariškega društva nas prosi, da sporočimo javnosti njen sklep, da je dijaški izlet na Jadransko morje sklenjena stvar. V ta namen so določeni dnevi 19., 20. in 21. majnika (torek, sredo in četrtek — praznik), in sicer tako, da se izletniki odpeljaio prvi dan iz Ljubljane preko

Reke in Opatije v Pulj, ker ostanejo drugi dan, da si ogledajo mesto samo in Brionske otoke, potem se pa odpelejo v Trst, odkoder se tretji dan, ki je namenjen počitku, povrnejo v Ljubljano. — Vožnja z oskrbo bi stala za osebo 20 K. — Vse podrobnosti se objavijo, kakor hitro se napravi definitivni potovalni načrt.

Ij Načelnik gostilničarske zadrage g. Kavčič, ki se je svoje gostilničarske znanosti nabral baje kot Predovičev pisar, je na obnem zboru gostilniške zadrage psoval »Slovenca«, ki noče spoštovati njegovih okrožnic, s katerimi gostilničarsko zadrugo le blamira. G. gostilničarju Kavčiču bi povedali, da se njegovih groženj prav nič ne strašimo. Ogledali si bomo natančno tiste gostilničarje, ki bi bili politični gostilničarski »strokovnjaki« Kavčičeve vrste, ker na svetu so bolj kot Kavčiči za gostilničarje merodajni — gostje, in ti se pač sestavljajo iz pristašev vseh strank. G. Kavčič naj si ne domišlja, da so v Ljubljani, v ljubljanski okolici in na deželi sami liberalci z obzorjem Predovičevih valptov.

Ij Umrli je včeraj popoldne nadarjeni sin režiserja slovenskega gledališča g. Antona Verovška, dijak V. gimnazijskega razreda Joško Verovšek. Pri sportnih igrah se je prehladil in si nakopal jetiko. Očetu naše najiskrenejše sožalje!

Ij Hitri mestni magistrat. Pred devetimi dnevi se je podrla za hišo Streljske ulice št. 10 škarpa od Gradu ter bi se zgodila kmalu velika nesreča. Do danes pa še ni bilo ondi naprošene stavb. komisije z magistrata. To je škandalozna hitrica. Če bi se ob taki priliki naročila komisija z Dunaja, bi bila že prišla. Ali magistrat čaka, da se še kaj več podsuje?

Ij streliški klub v Ljubljani je daroval 15 K »Slovenski Straži« namesto venca na krsto g. P. Peterca.

Ij Vožnja s parniki po Ljubljani. Poročajo, da nameravata v letošnjem poletju dva ljubljanska meščana nahajati mala parnika za zabavne vožnje po Ljubljani med Vrhniko in Ljubljano.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Theuerschuh, sin železniškega vratarja, 3 leta. — Fridolin Štouter, posestnikov sin, 15 let. — Ivan Golob, krojaški pomočnik, 25 let. — Iva Šerjak, hči trg. poslovođa, 5 let.

Ij Razstava pomladanskih novosti jutri v trgovini J. Kette, Cesarja Franca Jozefa cesta 3.

Ij Krajne skupine Ljubljana drž. društva c. kr. poštini in brzojavni uslužbencev v Avstriji redni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenem prostoru v Narodnem domu.

ŠVIHA.

Dr. Šviha išče odvjetnika, ki bi prevzel zastopstvo njegove tožbe proti »Narodnim Listom«. Dalje je pisal Šviha odličnim češkim osebnostim obširna pisma, v katerih poroča, da se mu je posrečilo doseči preobrat v vsej aferi. Baje namerava tudi profesor Masaryk posebno akcijo glede Švihove afere.

NOVI UKRAJINSKI MINISTRSKI URADNIKI.

»Glos Narodu« poroča z Dunaja, da bo šest ukrajinskih uradnikov imenovanih za ministrske uradnike. Dva bosta pozvana v justično ministrstvo.

NEMCI IN LAHL.

»Corriere della Sera« poroča, da sta se nemški cesar in laški kralj v Benetkah razgovarjala o aspiracijah Italije v maloazijski Turčiji.

Primorske vesti.

p Gregorja Velikega kličejo na pomoč. »Piccolo« se strašno boji, da bi Slovenci v Gorici ne dosegli kake zmage. Piše članke, ki pozivljejo vsakega Italijana, naj to prepreči, če mu je še kaj sveto na zemlji. Pri tem priznava, da živi v Gorici poleg 14.000 Lahov 10 tisoč Slovencev. Zakaj se potem krega? Ali bo Slovence z bombami v sveta spravil? »Piccolo« pa je vendar iznajdljiv. Iznašel je namreč, da se je svojčas že papež Gregor Veliki oglašil proti Slovincem, ki so hodili plenit v Furlanijo. Baje je torej že on spoznal slovensko nevarnost, ki danes preti Gorici. Zato se bo glasom »Piccola« liberalna kamora jutri proti Slovincem borila v znamenju papeža Gregorja Velikega. So res dečki, ti laški liberalci!

p Kaj pa je z reško bombo? Lahi trde dalje, da je ogrska policija na Reki sama aranžirala bombni atentat na guvernerja. Čudno je vsekakor, da ogrske oblasti Giganteja, ki je to zadevo odkril, ne tožijo, dasi očita guvernerju in posameznim policijskim uradnikom najhujše stvari. Lahi pravijo nadalje, da je državno pravdnštvo protokolarno dognalo, da je policijski koncipist dr. Beusterien hotel policaja, ki je ono

kritično noč pred guvernerjevo palačo stal na straži, podkupiti, da bi se oddaljil. »Piccolo« trdi dalje, da se je poljski nitev afere poverila taistemu dr. Beusterienu! Neki gospod, ki z guvernerjem obuje, je povedal, da je slednji priznal, da je konfidentu Scipioniju dal 300 K, da pa je bil v dobri veri, da je ta mož odkril atentat proti njemu. Na drugi strani tudi ogrski korespondenčni urad ponovno trdi, da si je Scipioni, ki je skrajno grd individuum, vse izmislil. Bomo videli, če sploh bomo, kdo ima prav. Listi v laškem kraljestvu avstro-ogrsko oblasti vehementno napadajo. Na vsak način nekaj pri tej zadevi res ne bo prav.

p Priprave za istrske deželnozboreske volitve. Puljska podružnica »Političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri« sklicuje za v soboto, dne 28. t. mes., zvečer sestanek v »Narodnem domu«, da se volilci natančneje pomenijo o postopanju pri prihodnjih deželnozboreskih volitvah. Največji boj bo za Pulj. Ta mandat so dobili leta 1908. Italijani, a pri nadomestnih volitvah leta 1911. so jim ga iztrgali Slovani, ker so Nemci izpremenili svoje stališče. Italijani bodo podkupovali volilce kakor vedno. Materijelno jim bo priskočilo na pomoč tudi italijansko kraljestvo, kateremu je veliko na tem ležeče, da bi bil Pulj v laških rokah. Znano je, da je **na-branih že pol milijona lir v ta namon.** Drugo še pride. Tudi agitatorje že zbirajo. Sramota bi bila za cel narod, ako se bi med Slovenci in Hrvati našle izdajice, ki bi hotele za Judežve groše agitirati za laško stranko. Slovenci in Hrvati nastopajo že sedaj povsem edino; italijanske tri stranke, komoraška, kršč.-socialna in socialnodemokratska pa se še vedno kregajo. Pričakujemo, da bodo tudi slovenski socialni demokrati glasovali za slovanske kandidate.

p Nečuvne razmere vladajo pri tržaški finančni prokuraturi v Trstu. To oblast smatra vlada in njeni protektorji za nekako trdnjavo. Medtem ko druge državne tržaške oblasti vsaj deloma že uporabljajo slovenski in hrvaški jezik s strankami, se čuti finančna prokuratura poklicano, da sme še vedno dopisovati strankam samo v nemškem in laškem jeziku in četudi ima slovenske oziroma hrvaške vloge. To je razumljivo, če se pomisli, da je izmed konceptnih uradnikov pri finančni prokuraturi polovica Nemcev in polovica Italijanov, a Slovenca in Hrvata nobenega. Gospod državni poslanec Spinčič je tozadevno že interpeliral finančnega ministra. Čas bi bil torej že vendar enkrat, da bi dobili tudi slovenski in hrvaški pravni dostop v to službo.

p Cesar Viljem v Miramaru. Ze v četrtek zjutraj sta pripluli pred Miramar dve diviziji, vsega skupaj 20 avstrijsko-ogrskih vojnih ladij, da pozdravijo nemškega cesarja Viljema, ki je prišel v petek okoli poldneva iz Benetk obiskat našega prestolonaslednika Frana Ferdinanda. Opoldne se je vršil banke, katerega se je udležil poleg vojaških oblasti tudi princ Hohenlohe. Proti večeru se je cesar Viljem odpeljal z ladjami »Goeben«, »Breslau« in »Sleipner« proti otoku Korfu, kjer se bo dalj časa mudil s svojo družino, ki je že naprej odpotovala na otok.

p Strašni divjaki žive v okolici Poreča. Ne mine dan, da se ne bi odtam poročalo o kraji živine, zlobnem požiganju in porezovanju trt. Vse iz nizkotnega maščevanja. Zadnjič so Ivanu Juršiču pri Zbandaju uničili za 1100 K trt! Poškodujejo tudi drugo sadno drevje. Orožništvo je tri teh divjakov zaprlo. Pomagalo pa ne bo nič, kakor kaže izkušnja, ker so ljudje tam očitno že čisto podivjali.

p Zanella, novoizvoljeni reški župan, od madjarske vlade baje ne bo potrjen.

Sla erske novice.

š Občni zbor S. K. S. Z. za štajersko bo prihodnji petek, dne 3. aprila ob 5. uri popoldne v Mariboru v uradništvu »Slovenskega Gospodarja«. Član, pridite mnogoštevilno!

š C. kr. rudarski komisar — narodni hujskač. Celje. Odkar vodi celjsko sekcijo nemškega in avstrijskega planinskega društva c. kr. rudarski komisar dr. Kalab, o katerem se trdi, da je rodod Čeh, plava ta sekcija v toku, ki je nam Slovincem naravnost sovražen. On je tisti, kateri je podrl že malone perfektno spravo med slovenskim in nemškim planinskim društvom, ker je Nemce v zadnjem trenutku podpiral. Ker tudi delavci pri omenjenem uradniku ne najdejo svojega svetovalca, bilo bi treba storiti korake, da se ta človek odstrani iz slovenskega ozemlja.

š Žalosten pojav. Kmetijska pdržnica Lembach je priredila v obmejni slovenski občini Selnica ob Dravi nemško predava-

nje. Podružnico vodijo slovenski liberalci. Sedaj hočejo liberalci baje ustanoviti enako podružnico tudi za ponemčevanje Rač in Framo. — Slovenci, pozor pred domačimi liberalci!

Književnosti.

»Slovenski sadjar«. V rokah imamo prve tri številke drugega letnika »Slov. sadjarja«. Ko je pričel list pred dobrim letom izhajati, ni manjkalo rojenic, ki so mu prerokovale smrt po preteku prvega leta. Saj je znano, da umrje največ otrok v prvem letu; otrok pa, ki nastopi čvrst drugo leto svojega življenja, pokaže, da ga je resna volja živeti še dogo vrsto let. Podobno je tudi s »Slovenskim sadjarjem«. Kdor pregleduje prve tri številke, ta vidi jasno, da ima list preobilo življenske moči in da se krepko razvija. Ima pa tudi za uspeh vse predpogoje. Stebra, na katerih sloni prospeh vsakega lista, sta prvič potreba po listu med bralci in drugič spretno uredništvo. Da je v deželi, ki ima tako ugodno lego za sadjarstvo in kjer raste toliko stotisoč sadnih dreves, potreben strokovni list za to panogo, so dokazali najboljše naročniki, ki jih šteje list že lepo število. Uredništvo pa tudi stori vse, da napravi list zanimiv. Vsako drugo številko krasi barvana slika ene vrste hrušk; te slike po lepoti še prekašajo priloge I. letnika in so listu naravnost dragocen okras. Vsaka številka obsega navodilo za sadjarjevo delo v posameznih mesecih. Članki v listu obdelavajo vprašanja, v katerih mora biti poučen vsak sadjar. Letos so med drugim izšli članki o drevju na njivah, gojenju orehov, vzgoji dreves v drevesnici, kvarnosti slabega sadnega naraščaja, o precepljanju odraslih debel in še več drugih. Spisi se odlikujejo po priljudni obliki in aktualnosti v dotičnem letnem času. Letos nadaljuje list tudi opis sadnih vrst, primernih za naše kraje, in sicer hrušk, da pridemo že enkrat do tega, da bomo sadili in zacepljali le sadje, ki bo v naših krajih dobro uspevalo in se tudi dobro prodalo. Listu želimo kar največ prijateljev in naročnikov, zlasti ker nizko naročnino — 3 K na leto — stotero odtehta tudi denarni dobiček, ki ga bodo imeli bralci od svojega napredka v sadjarstvu. List se naroča pri upravništvu »Slovenskega sadjarja« v Ljubljani, Linhartova ulica 12.

Iz slovanskega sveta.

Hišne preiskave med poznanski-mi Poljaki. Na temelju sklepa kr. sodišča je izvršila 25. m. m. kriminalna policija hišno preiskavo v uredništvu časnikov »Dziennik Poznanski« in »Kurjer Poznanski« kakor tudi v stanovanju založnikov, urednikov in tehničnega osebja, vsega skupaj na 50 mestih. Hišne preiskave so v zvezi z znanim odkritjem odnošajev društva »Ostmarkverein« do galiških Rusinov. Poljski vseučiliški uradi v Lvovu so dobili mnogo grozljivih pism od Rusinov. V pismih se zahteva, naj se ustavi disciplinarna preiskava zoper rusinskega profesorja Zalozičskega, ki je bil kompromitiran z afero »Ostmarkverein«. V pismih se grozi, da se bo nekoliko poljskih vseučiliških profesorjev v Lvovu postrelilo.

Poljski pisatelj Franciszek Jaworski umrl. V Lvovu je umrl pisatelj, član uradništva »Kurjera Lwowskega« mestni arhivar Franciszek Jaworski v starosti 41 let. Spisal je mnoga dela, izmed katerih so največje vrednosti »O Zółkvi i jej dziedzicach Zółkiewskich i Sobieskich«, »Obleżeni Lvova v roca 1655« itd. Kakor zgodovinar mesta Lvova si je pridobil mnogo zaslug.

Palača ruskega konzulata v Pragi. Komisija gospodarske dume za delavsko vprašanje je sprejela iniciativno osnovo o ustanovitvi štirih tvorniških inšpektoratov s plačo po 2500 rubljev. Proračunska komisija je dovolila kredit za nakup stavbišča za palačo ruskega konzulata v Pragi.

Koliko je Poljakov. Kakor je te dni prinesla »Germania«, so po uradnih izkazih leta 1900. našli 24 in pol milijona Poljakov. V Rusiji jih živi 12 milijonov, v Avstriji 5 milijonov, v Prusiji 4 milione, v Združenih državah v Ameriki 3 milione in po drugih delih sveta okrog pol milijona. Največje poljsko mesto je Varšava, ki šteje 872 tisoč 478 prebivalcev, Lodž 408.330, Lvov 206.113, Vilno 184.482, Poznanj 156.681, Krakov 151.886, V Čikagu živi nad 300 tisoč, v Berlinu pa 60 tisoč Poljakov.

Maksima Gorkega novo veselolgro, ki se imenuje »Sprejem«, so te dni uprizorili delavci v narodnem gledališču v Petrogradu.

Izpremembra srbske ustave. Srbski notranji minister Protič je 25. t. m. v skupščini podal izjavo, da namerava vlada iesenj razpisati volitve za veliko

narodno skupščino, ki naj bi bila potem sklicana po novem letu 1915, da sklene potrebne izpremembe v ustavi.

Proti poljskim napisom v Rusiji. V vilenski guberniji so dobile vse poljske tvrdke ukaz, da odstranijo poljske napise. Tvrdkam, ki se niso pokorile rečenemu povelju, so bili poljski napisi sneti s silo. — Prav po pruskem receptu. A žalostno je, da počenjajo tako s Poljaki Rusi!

Ogrski uradi razpustili srbsko organizacijo. Organizacija srbske radikalne stranke v Karlovcih je razpuščena in ji je prepovedano vsako kakršnokoli nadaljno delovanje. Vodstvo stranke je vložilo proti razpustu rekurz pri stoličnem uradu.

Kako se dviga šolstvo na Ruskem. Letos bodo odprli na Ruskem 31 novih srednjih šol; od teh jih dobe šest ruski Poljaki.

Bulgarski minister na obtožni klopi. Pred državnim sodiščem je izjavil bivši bulgarski vojni minister Savov, da je po bulgarski ustavi car vrhovni poveljnik vojske tako v miru kot v vojni. Vojni minister je samo izvršitelj carjeve volje ter je zato samo carju odgovoren za svoja dejanja. Kar se tiče druge balkanske vojne, pravi, da je tako razpostavil bulgarske čete, da bi bil Niš v šestih dneh v bulgarskih rokah. Srbsko-grška zveza bi bila razbita, a Bulgarska bi dobila s pomočjo drugih vlasti, kar je zahtevala. Da do tega ni prišlo, je krivo to, da je bil on odpuščen kot navaden sluga.

Odlikovana srbska umetnica. Te dni je slavila 25letnico svojega umetniškega delovanja na belgrajskem narodnem gledališču gđc. Vukosava Jurkovičeva. Ob tej priliki ji je srbski kralj podelil red sv. Save V. razreda, črnogorski kralj pa zlato služno svetinjo, in sicer zato, ker je gđc. Jurkovičeva prva igrala na belgrajskem odru kraljevo »Balkansko carico«.

Moravski Nemci želiyo, da bi se moravska inženirska zbornica razdelila v nemško in češko, ker je ne morejo vladati, zakaj čeških inženirjev je 66, nemških pa 58.

Šole v novoustanovljenih srbskih pokrajinah. Doslej obstoje v novih pokrajinah Srbije 604 ljudske šole s 1182 oddelki in 302 učitelji. V kratkem bo 150 prejšnjih eksarhističnih učiteljev in učiteljic absolutno predpisani trimesečni učni tečaj, ki je bil prirejen v svrhu, da se seznanijo s srbskim učnim načrtom za ljudske šole. V novi učni tečaj bodo sprejeli zopet 150 novih aspirantov, tako da se bo v doglednem času deloma odpomoglo pomanjkanju učiteljskih moči v novih srbskih pokrajinah.

Beda med gališkim kmečkim prebivalstvom. Iz Krakova poročajo: Vsled lanskih vremenskih nezdod vlada zlasti v vzhodni Galiciji med kmečkim prebivalstvom velika beda, vsled česar so se letos številni kmeti izselili v Nemčijo kot sezonski delavci. Sezonski delavci so letos mnogo prej kot navadno in v dostih slučajih brez sklenjenih delovnih pogodb odpotovali. Računajo, da znaša številni sezonskih delavcev letos nad pol milijona, večinoma Rusinov. Ker mnogi izmed njih niso dobili dela, je v Mislovcih in drugod več tisoč delavcev, ki so brez strehe in v največji bedi. Ker se bo'e, da bi ne nastale med njimi epidemične bolezni, so obdani od močnih policijskih in orožniških kordonov. Mnogi se vračajo v domovino peš, ker so brez vsakega denarja. V Krakovu se je osnoval pomožni odbor, ki omogočuje z denarnimi zbirkami, da morejo dospeti vsaj po železnici domov v svoje vasi.

Oporoka poljskega rodoljuba. V Monakovem je umrl poljski zdravnik Alfred vitez Burzynski, ki je volil vse svoje imetje (čez milijon kron) v ustanovitev poljske skantske nasebine.

Katastrofa Nemcev v Olomucu. »Pozor« piše o polomu »Kreditbanke« in meščanske pivovarne v Olomucu tako: le: »Katastrofa nemških finančnih podjetij v Olomucu je nov dokaz, na kako bormem temelju stoji ta umetno zgrajena in le z nasiljem vzdrževana nemška večina v olomuški trgovski in obrtni zbornici. Tvrde in tvornice, ki se danes čutijo neposredno pred razpadom, so bi'e g'avna podpora ne le olomuškega nemštva, ampak tudi te z nasilnimi pripomočki vzdrževane in umetno zgrajene večine v trgovski in obrtni zbornici v Olomucu.« »Pozor« pravi nadalje, da je nemška večina v olomuški trgovski in obrtni zbornici nevzdržna in svari češke politike, naj ne privolijo v narodnostno razdelitev trgovskih in obrtnih zbornic, kakor bi si želeli Nemci. — Rečena nemška banka je v svoji nemški zagrizenosti kreditirala vsem tudi najslabšim a nemško miš'ečim trgovcem in obrtnikom, da so le brezmišleno konkurirali s češkimi trgovci in obrtniki, kreditirala tako, da je nastal splošen polom olomuškega nemštva.

Maksim Gorki zopet preganjan. Iz Petrograda poročajo, da bo proti Gorkemu obnovljen proces radi bogokletstva, izraženega v romanu »Matka«. Če bo Gorki postavljen pred sodišče in

spoznan za krivega, bo brzkone poslan v prognanstvo v Sibirijo.

Protipoljska debata v nemškem državnem zboru. Poslanec Strupp (centrum) kritizira delavnost naseljevalne komisije in dokazuje, da je prešlo 99 tisoč hektarov nemške zemlje v poljske roke, dočim se je v mestih poljsko prebivalstvo z odhodom z dežele v mesta pomnožilo. Ta politika trajnih neuspehov je stala Nemce približno eno milijardo. Dočim nimamo nobenih sredstev za druge važne potrebe, se razmetavajo milijoni na milijone v brezno politike vzhodne Marka. V ljudstvu vlada velika nevolja nad temi stroški. (Prirjevanje v centru.) Centrum odločno pobija to politiko, kakor jo je doslej vedno obsojal. (Odobranje v centru.) Poljedelski minister Schorlemer je pa zagovarjal to politiko, namreč da je dolžnost in naloga vlade, delati z vsemi močmi na to, da se nemštvo v vzhodni Prusiji in na Poznanjskem kar najbolj okrepi. Poslanec Cesser (napredna ljudska stranka) priporoča, naj se poišče izhod iz dosedanje naseljevalne politike. Tak izhod je pozitivna narodna politika notranje kolonizacije v vseh delih dežele. (Pohvala na levi.)

Ceste in druge javne zgradbe v novih srbskih pokrajinah. Skopeljsko gradbeno nadzorstvo je predložilo srbskemu gradbenemu ministru seznam vseh cest, mostov in drugih javnih zgradb, ki jih je treba napraviti ali vsaj popraviti. Stroški za vsa ta dela, s katerimi se bo pričelo že letošnje leto, so proračunana na 10 milijonov dinarjev. Z novimi cestami in zgradbami se bo redni promet v novih srbskih pokrajinah zelo povzdignil, kar bo velikega pomena za trgovino, kakor tudi za državno upravo samo. Treba bo potem izvršiti še potrebne železniške zveze, da bodo dani pogoji za racionalno povzdigo in razvoj narodnega gospodarstva v doslej popolnoma zemarjenih deželah.

Srbski in bulgarski poljedelci izlet na Moravsko. Kakor poročajo listi, je osrednje društvo srbskih poljedelskih zadrug sklenilo te dni, prirediti izlet na Moravsko. Trgovsko ministristvo je odobrilo to akcijo in pošlje na državne stroške nekatere poljedelske izvedence na Moravo. Bulgarski poslanik v Belgradu je poročal o tem svoji vladi, nakar se je bulgarska vlada odločila, da pošlje tudi ona nekaj kmetov na Moravsko.

Evangeljski škofje na Ogrskem madžarizirajo. Turčanske - svetomartinske »Narodne novine«, ki jih urejajo evangeličarji, pišejo: »Evangeljski škofje nekdanj in sedaj. Jozef Székács, nekdanji škof banskega okraja, zove v svojem listu, datiranem dne 18. junija 1861 v Rakos-Paloti, k sebi za kaplana Viljema Györyja, poznejšega župnika Oroshazi in madžarskega cerkvenega pisatelja. Székács piše v rečenem pismu: »Pričakujem od Vas, da največ svoje delavnosti posvetite cerkvi v korist!« Dandanašnji škofje zahtevajo v prvi vrsti madžarsko narodno delo in obnašanje, cerkev pride šele v drugi vrsti v poštev. Pogumnih narodnjakov ne nastavljajo več, ne na kaplanije, ne na župnije, brez ozira na to, ali so to pravi in verni duhovniki, ampak da so le v narodnem oziru zanesljivi. Daje piše Székács: »Učili se bomo slovaško, zakaj to nam je jako potrebno!« Dandanes ne smatra škof za dobro, da bi se naučil jezika svojih vernih, ki tvorijo več kakor dve tretjini okraja. Naposled pristavlja Székács še: »Naše delo moramo uravnati optiona fide, da ustrezamo naukom Kristusa in cerkve.« Dandanes delajo škofje vse mala fide v smislu nelepih političnih in šovinističnih koristi. Tako je pisal svoje dni rojen Madžar rojenemu Madžaru. A kako pišejo in delajo dandanes škofje nemškega in slovaškega rodu?»

Ruska kolonizacija v Turkestanu. V prvi polovici tega meseca se je pričel gospodarski svet posvetovati o zakonskem načrtu za naseljevanje stepe Golodnaje v samarkandski provinci. To je prvi korak poljedelskega ministristva za ureditve ogromnega ruskega podjetja v srednji Aziji. Doslej je pridobljene 20.000 desetini rodovitne zemlje in se bo s pridobitvijo porabnega sveta tako nadaljevalo, da se bo za poljedelstvo porabni svet razširil na tri milijone desetini v raznih turkестanskih krajih. S tem načrtom se namerava v Turkestanu naseliti ruskega kmeta in razširiti tamosnje bombažev plantaze. Stroški bodo znašali čez 700 milijonov rubljev. Na zadnjem posvetovanju je bil sprejet prvi člen načrta, ki določa, katero prebivalstvo Rusije naj se v omenjenih krajih naseljuje. Odbor sveta je predlagal, da se tam naseljujejo samo pravoslavni in staropravoslavni kmetje, proti temu predlogu je svet priznal pravico vsem ruskim podanikom krščanskega veroizpovedanja.

Proti židom v ruski armadi. V Petrogradu se mudi te dni shod ruskega

plemstva in se bavi zlasti z židovskim vprašanjem na Ruskem. Poleg drugega je bilo na shodu naznanjeno, da po da minister za notranje reči kar mogoče v kratkem kabinetu predloži zakona o popolni izločitvi židov iz vojaške dolžnosti. Shod plemstva je odobril vladni načrt, a je zahteval njegovo izpopolnitev v tem zmislu, da bi se za žide namesto vojaške službe uvedel triletni državni ali osebni davek.

Zadnje vesti.

ČEHI NE ODNEHAJO.

Praga. »Venkov« piše, da se češka taktika toliko časa ne izpremeni, dokler se na Češkem ne prično zopet ustavne razmere.

ITALIJANSKA FAKULTETA S POMOČJO PARAGRAFA 14? — RECI-PROCTI ZA ZAGREBEŠKE UNIVERZE.

Trst. »Edinost« poroča: Iz dobro poučenih političnih krogov doznavamo, da je parlamenta go ova stvar, da namerava vlada ustanoviti italijansko pravoslovno fakulteto s pomočjo § 14. Vendar pa do danes vprašanje sedeža fakultete definitivno še ni rečeno in vlada se premišluje, ali naj bi določila provizorično sedež fakultete v Trstu ali na Dunaju. Da se pa vlada izogne prevelikemu odporu jugoslovanske javnosti, jej hoče menda ustreči z istočasno rešitvijo vprašanja reciprocitete zagrebeške univerze. Tozadevna pogačanja s hrvatsko, oziroma ogrsko vlado so v polnem teku in se pričakuje v kratkem ugoden uspeh pogačanja.

Dunaj. Včeraj je bil poslanec Pitacco pri ministrskem predsedniku grofu Stürgku. Protestiral je proti temu, če bi se laška fakulteta nameravala ustanoviti potom § 14. na Dunaju in zahteval, da se ustanovi v Trstu. V tem slučaju ne bi Lahi imeli ničesar proti temu, če se napravi s § 14. Stürgk ni Pitacco na to nič odgovoril. (Najbrž ne bo s § 14. nič.)

RESNICA O RAZGLASILNI POSTAVI.

Zagreb. »Hrvat« pravi danes glede razglasilnega zakona: »Ako bi ne šlo za razširjenje ogrske vlade v Primorju, bi ta zakon sploh ne bil izdan.«

NASILJE VLADA ZOPET NA HRVATSKEM.

Zagreb. V občinskem odboru v Virovitici se je stavil predlog, da se proti ekopropricijski postavi protestira. Okrajni predstojnik pa ni pustil o tem glasovati, češ, da to prekoračuje kompetenco občinskega sveta. Na Hrvatskem je torej pod koalicijsko prišlo tako daleč, da ne spada v kompetenco občinskih svetov protestirati proti razlastitvi hrvaške obali Pošta v Zemunu je zavrnila protestno brzojavko v isti zadevi.

GENERALNI VIKAR V ZAGREBU.

Zagreb. Na mesto pokojnega dr. Barona je imenovan za generalnega vikarja dr. Premuš.

RAZIKA MED SLOVANI IN NEMCI.

Olomuc. Dr. Hruban in več čeških poslancev je ces. namestniku, notranjemu ministru in finančnemu ministru poslalo manifest v katerem v ostri obliki protestirajo proti temu, da bi ob konkurzu olomuške nemške kreditne banke vlada prišla na pomoč z denarjem. Ko so bile nekatere češke založne, ne po svoji krivdi, vsled denarne krize, v zadregi, je vlada odbila vsako pomoč. Vlada tudi sedaj ne sme nič dati kreditni banki, ker so pri njej prizadete zelo bogate osebe in akcionarji.

V ALBANIJI JE LE ANARHIJA.

Dunaj. Albanska vlada je poslala velevlavstem noto, v kateri pravi, da so grški vojaki res zapustili južne albanske kraje, da pa zato Grčija organizira vstaje čete, katere grške oblasti preskrbujejo z orožjem in jih vzdržujejo. Položaj v teh krajih je vsak dan bolj grozeč in nevarnejši. Dokaz, da se res grška vlada strinja s sedanjim gibanjem v Epiru, je to, da so grške oblasti brez ugovora trpele provizorično vlado upornikov. V notji pravi albanska vlada: Ker morajo naše južne province do 31. t. m. biti popolnoma proste grških vojakov, položaj je pa v teh krajih vsak dan slabši, naj bi velevlavsti vplivale na grško vlado, da napravi konec nevarni situaciji v Epiru. Albanska vlada bi bila za to velevlavstem tembolj hvaležna, ker sicer bi morala ona odrediti take korake, ki bi utegnili povzročiti neljube zapletitve na Balkanu. Albanska vlada odklanja vsako odgovornost o tem, kako se bodo stvari dalje razvijale, opozarja na to, da so že tri dni zopet na dnevnem redu zločini grških vstajskih čet in da je bilo umorjenih več orožnikov.

UNIJA MED ČRNOGORO IN SRBIJO TER GORA LOVČEN.

Dunaj. Avstrijska diplomacija se je pred kakimi štirimi tedni obrnila na

črnogorsko vlado in izjavila, da pripusti unijo med Srbijo in Črnogoro le pod pogojem, ako Črnagora odstopi Avstriji Lovčen in goro Simuna, ki dominira nad Barom. Na Dunaju računajo s silno težavnim gospodarskim položajem v Črnigori. Državni primanjkljaj črnogorski, ki je redno znašal 3 milijone, je zaradi izdatkov, ki so bili potrebni v zadnjem času, narasel na 7 milijonov. Položaj kralja Nikole je pa še tem težavnejši, ker je Rusija odrekla Črnigori svojo dosedanj vsakoletno podporo. Dunajski diplomatje torej računajo z dejstvom, da preti Črnigori naravnost katastrofa, če se v najkrajšem času ne združi s Srbijo. Zato smatrajo dunajski politiki, da je zdaj najprimernejši položaj, da se uredi zadeva Lovčena. Stvar je bila do danes tajna. Nesporo pa je, da vzbudi objava te stvari po vsej Evropi velik odmev in najostrejšo nasprotstvo pri Italiji.

VAŽEN SESTANEK V OPATIJI.

Rim. Laški zunanji minister pride 14. aprila v Opatijo, kjer obišče avstro-ogrsko zunanjo ministra.

POGAJANJA Z VATIKANOM.

Belgrad. Za nadaljevanje pogajanj z Vatikanom je srbska vlada dovolila nadaljnjih 10.000 dinarjev, ker se bodo pogajanja še dalj časa vlekla.

DENARNA KRIZA V BULGARIJI.

Sofija. Vsled denarne krize v Bulgariji je bulgarska vlada izdala naredbo, da imajo davkarje izkaznice za revizije v zadnjih vojnah sprejemati kot gotov denar za plačilo davkov.

POGUM ZA SLABO STVAR.

London. Vodja ulstrških upornikov sir Carson je dospel semkaj, da se udeleži ponedeljske debate v parlamentu.

VSTAJA V MEHIKI.

New York. General Vila je brzojavil, da ima celo mesto Torreón, tudi trgovski del, v oblasti.

NAGLA SMRT.

Dunaj. Načelnica »Rudolfina« baronica Apor je včeraj predavala na nekem zborovanju »Rdečega križa«. Ko je prišla domov, je umrla na srčni kapli.

UMOR V GRADCU.

Gradec. Ko je včeraj skladiščnik dež. vin. kleti M. Messner prišel domov, je našel svojo ženo mrtvo. V desni roki je držala revolver. Na mizi je ležal listek, na katerem je bilo napisano, da se je žena ustrelila, ker ne more več živeti. Sedaj je pa policija dognala, da je ženo ustrelil delavec Jozef Luger, s katerim je imela za moževim hrbtom razmerje. Luger je hotel, da pobegne z njim v Ameriko, ker se je pa branila, jo je ustrelil. Luger je pobežnil.

DIVJI KRAJ.

Poreč. Neznanci so napadli iz zasede kmeta Ivana Pribetića, ki se je z ženo na vozu vračal domov v selo Pribetići. Kmeta niso zadeli, pač pa ženo Marijo, ki se je takoj mrtva zgrudila. Čin se je zgodil iz maščevanja.

NA TIROLSKEM SNEŽI.

Inost. Po celi severni Tirolski je silen snežni metež. Na južnem Tirolskem je lepo vreme.

NESREČA V LIFTU.

Dunaj. Tu je v nekem liftu kuharico Ano Hain popolnoma zmečkalo.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

Razne stvari.

Framazonsko mladinsko gibanje. V loži »Priateljstvo« v Požunu je nedavno neki framazon poročal o framazonski mladinski organizaciji, ki nosi značilno ime »zelenih«. Ta organizacija ima namen, neodvisno od šole in doma deloma tudi proti temu dvema faktorjema preskrbeti mladini času primerno kulturo potom organizacij v svrhu svobodnega govora in potom časopisja kot zbirke mladostnih teženj in zahtev.

Mednarodni prostozidarški kongres v Lizboni. Že lansko leto so nameravali prostozidarji prirediti kongres v Lizboni, ki so ga odložili na poznejši čas. Vršil pa se bo letos v istem mesecu in je loža Veliki Orijent pooblaščen, da izvede organizacijo kongresa. Na dnevni red kongresa so postavljene, kot poročajo listi, sledeče točke: 1. Pouk in prostozidarji. Ali naj sledi znanstveni ali kaksi filozofski doktrini? 2. Delovanje portugalskega prostozidarstva. 3. Človeštvo in prostozidarstvo. 4. Delovanje žene v moderni družbi. 5. Kako naj bo stališče črnih plemen v prostozidarstvu?

— Velik shod krščanskih služkinj na Dunaju. Zadnje nedelje se je vršil velik

shod krščanskih služkinj na Dunaju, ki se ga je udeležil tudi knez in škof dunajski dr. Piffl. Na shodu je bil označen cilj krščanske organizacije služkinj in je bila izražena želja po ustanovitvi šol za služkinje, starostnem in invalidnem zavarovanju za služkinje in po vpeljavi dogovorjene plače.

Plemstvo v naši diplomaciji. Med 76 juristično izobraženimi konceptnimi uradniki v zunanjem ministristvu, je 19 grofov, 23 baronov, 10 vitezov, 22 plemičev in samo 8 navadnih državljanov. Od zadnjih so trije v četrtem, eden v petem, 3 v šestem in 4 v sedmem razredu, to se pravi, da med naraščanjem v naši diplomaciji ni niti enega meščanskega uradnika. Med 10 diplomatičnimi zastopniki je 1 knez (pri Sv. stolici), 6 grofov, 1 baron, 1 plemič in 1 meščanskega rodu (Dumba v Washingtonu). Od 20 poslanikov je 1 knez, 7 grofov, 7 baronov, 4 plemiči in zopet samo eden meščanskega rodu (v Rio de Janeiro). Diplomatično osebje teh inozemskih zastopnikov šteje 72 uradnikov, med katerimi so 4 knezi, 31 grofov, 23 baronov, 5 vitezov, 8 plemičev in samo en meščanskega rodu (dr. Janotta v Sofiji). Od 104 diplomatov v inozemstvu so samo trije meščanskega rodu. Najvažnejša mesta so sedaj v roki ogrskega plemstva, vsled česar je politični in gospodarski vpliv avstrijske državne polovice na zunanjo politiko in trgovinske odnose zelo nazadoval. Sicer se pa, kot menimo, uspehi naše diplomacije res lahko sodijo po čilosti plemenite krvi naših diplomatov.

Dunajski občinski svet šteje 134 krščanskih socialcev, 20 judovskih liberalcev, 8 socialistnih demokratov, dva divjaka, 1 mandat pa ni zaseden.

Kulturna Albanija. Albanski dopisnik nekega rumunskega lista je poslal nedavno neko poročilo, v katerem se nazadnje opravičuje, da je pisano s svinčnikom, ker v hotelu v Draču, v katerem biva in plačuje 24 mark na teden, ni moglo dobiti tinte. Gostilničar ga je pač zagotavljal, da je imel pred časom steklenico tinte, ki se je pa posušila, a v celem Draču ni bilo mogoče dobiti druge. V Albaniji se pač več piše s krvjo kot pa s tinto.

Navdušenje za 1. maj v Nemčiji peša. Soc. demokratske zveze v Nemčiji se še niso odločile, če in v koliko bi 1. majnik praznoval. Najbrže se v Berlinu omeji slavlje na demonstracijske izprevede med 12. in 1. uro popoldne.

Svobodomiselni škandal v Kremstu V Kremstu so prišli na sled, da je nemški nacionalni župan in deželni poslanec Hafbauer v tamošnji mestni hranilnici, kateri je načeloval, s svojimi ljudmi ustvaril nek tajni fond, ki ga je rabil za volilne namene in potrebe svoje stranke. Hofbauer in tovariši so se izgovarjali, da je vlada vedela za ta fond, a se je od strani vlade z vso jasnostjo konstatiralo, da o obstoju tega fonda oblastem ni bilo nič znanega. Seveda je stališče nemškonalne stranke v Kremstu zelo omajano, zlasti še, ker se prej že tudi druge nečedne stvari iz občinskega gospodarstva prišle na dan. Župan Hofbauer bo seveda moral izginiti s povržja.

Bogata »reva«. V šlezijemskem Landshutu živi 70letna »reva« Hörl. Njeno stanovanje je strašno zamazano. Hörlava je tako zbolela, da so jo od dali v bolnišnico. Ko so pa na ukaz policije čistili njeno stanovanje, so našli, da ima »reva« premoženje 100.000 mark.

Požar na ladji »Erzherzog Franz Ferdinand«. Dne 26. t. m. se je vnel bencin na motornem čolnu II vojne ladje »Erzherzog Franz Ferdinand«. Ogenj so v 30. minutah pogasili. En mož je bil ranjen. Nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand je med gašenjem prišel na ladjo.

Zaprti bavorski poslanec goljuf. V Karlsruheju je še vedno zaprt bavorski deželni poslanec Abresch, ki je nad 2 milijona mark ogoljufal.

Potopljen francoski parnik. Ko je vozil dne 26. t. m. v pristanišče Sidney francoski parnik St. Paul, je zadel v skalo in se potopil. Vtonilo je 18 oseb.

Zopet požig sufragetk. Sufragetke so zažgale grad Abbeyland, last generalnega majorja Mac Calmota. Abbeyland leži v Antrimu na Irskem.

Povodenj v Pečuhu. Radi deževja je spodnji mestni del poplavljen.

Nesreča pri gradbi železnice. Dne 27. t. m. se je pri gradbi kabelske železnice prekucnil voziček z delavci v vodo. Pet delavcev je mrtvih, trije so pa nevarno ranjeni.

Mačke v državni službi. Poštni uradi v ameriških Zedinjenih državah imajo v svojih uradih uslužbenih nad 1000 mačk, katerih službena naloga je braniti poštno zavoje pred podganami in mišini. Vse te mačke so točno vpisane v listi »državnih uslužbencev« in v knjigah so vpisani stroški za njihovo

prehrano. Tudi na Francoskem so mačke v državni službi, in sicer v velikih vojaških pristaniških skladiščih. V departementnem proračunu je določenih za vsako izmed njih po 5 centimov na dan.

15leten roparski napadalec. Dne 24. t. m. je k učiteljici francoskega jezika 61letni Florentini Hornasek v Požunu prišel neznani 14- do 15leten deček, po videzu dijak in iz dobre hiše, se ji predstavil za učenca III. gimnazijskega razreda Richterja ter se dogovoril z njo radi učnih ur za francoščino. Ko je odhajal, ga je učiteljica spremila do kuhinjskih vrat, kjer jo je pa deček nenadoma večkrat udaril po glavi z nekim topim orožjem, jo podrl na tla, ji zamahal z robcem usta in jo začel daviti. Učiteljica se je borila z njim, a bi bila omagala, ker je stara in slabotna. Tedaj pa je napadalec nenadoma nekaj prestrašilo, skočil je na noge in ubežal skozi okno na cesto. Predno so na učiteljici klice prihiteli ljudje, je izginil. Dostoj ga še niso našli.

Grofi Lonyay težko obolel. Iz Cannese poročajo »Budapesti Hirlapu«, da se je grof Lonyay na neki cvetlični razstavi nenadoma onesvestil ter padel na tla, pri čemur si je pretresel možgane. Samo vsled požrtvovalnosti njegove soproge, grofice Štefanije Lonyay, rojene belgijske princezinje, se je stanje grofa Lonyaya nekoliko izboljšalo, tako da bo mogel tekom dveh ali treh tednov zapustiti Cannes in odpotovati v Švico na oddih.

Na tragičen način je izvedela soproga ustrelenega francoskega časnikarja Calmette o smrti svojega moža. Došla je v Pariz z večernim vlakom iz Nizze in ni ničesar vedela o dogodku. Naenkrat je v stanovanju zazvonil telefon in nekdo je vprašal: »Ali je Calmette bolje?« — »Kaj je moj mož bolan?« je vprašala gospa. Ko je oni, ki je vprašal, spoznal, da gospa ničesar ne ve o groznem dogodku, je prekinil pogovor in odzvonil. Gospa je nato šla mirno spat, misleč, da gre za kako šalo. A jutraj, ko je Calmette umrl, so prihajala od vseh strani telefonska vprašanja in gospa je spoznala, da se je zgodilo nekaj strašnega. Odšla je z doma ter kupila v prvi trgovini časopis, a ko je pogledala vanj, je opazila sliko svojega moža v črnem okviru.

Pametna odredba za varstvo avtomobilne vožnje. Nižjeavstrijsko namestništvo je izdalo odlok, da se morajo šoferji najmanj vsaka tri leta preiskati policijsko, če so telesno in duševno sposobni opravljati svoj posel.

KNJIŽEVNOST.

Nove, ravno izišle knjige izredne porabnosti:

Milz, Die Kirche Christi. Sechs Fastenpredigten. Cena 1 K.

Esser, Eine Vier.einstunde. Predigten im Anschluß an die hl. Sonntags-Evangelien. Cena 1 K 32 vin.

Weber, Unser Weg zu Jesus und Maria. Anleitungen zum geistigen Leben aus den Schriften des Superiors Dr. Louis Gillot. Cena 3 K.

Knjige se dobe in naročajo v

»Katoliški bukvarnik« v Ljubljani.

Redilna in zdravilna moč

ribjega olja je splošno znana, pa tudi resnica, da more le malokdo to neprijetno in težko prebavljivo olje zavživati. Kdor torej seže po Scottovi emulziji ribjega olja, ta si ne bo nikdar več želel navadnega ribjega olja, saj je ta izdelek res tako okusen in lahko prebavljiv, da ga z veseljem zavživajo veliki in mali. Poleg tega pa še Scottova emulzija ribjega olja po svojih primisah navadno ribje olje na redilni vrednosti prekaša in je torej pri odraslih in otrocih povsod tam na mestu, kjer je potrebno telo krepiti, kakor: po prehladu, pri oslabelosti, pri otežčenem pridobivanju zob, pri prenežni tvorbi kosti pri otrocih, po boleznih, pri shujšanju itd. Ampak samo Scottova emulzija, in nikak druga!

Cena originalni tekleni 4 K in 5. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje to v znamkah na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII, in se sklicuje na ta časopis, se mu pošlje za poskusno 1 teklenica potom lekarni.

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

na, bogatejši alkalični (natrij litijev) kiselica na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati blisnega zdravnika. 624

Baden pri Dunaju žvepleni vrelec
Sanatorij Gutenbrunn in mestno zdravilišče

Fizikal, dietetična zdravilišča, solne in zračne kopeli. Zdravnika-vodje: Dr. O'on pl. Aufschnalter in ces. svet. dr. D. Podzhradsky. Prospekti zastoj.

Za osebe, ki so podvržene vnetjem, je jako važno, da skrbje za vsakodnevno redno odvajanje. Naravna »Franc Jožefova« grenčica je tudi v takih slučajih najbolj pripravi pripomoček, ki ima še to prednost, da ne učinkuje dražeče na ledvice. Profesor Pavone, docent za trebušne bolezni na kraljevem vseučilišču v Palermu, hvali v nekem poročilu točno nastopajoča mehka odvajanja, katera je imela za posledico uporaba Franc Jožefove grenčice pri boleznih mehurja. — Na prodaj je v lekarnah, drogerijah in prodajalnah rudninskih voda.

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Kneippovosladno kavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Pri poskusu je paziti, prosim, na predpis za kuhanje. Dobro se povsod. Kdor hoče kaj natančnejšega štati o tej kavini pijači, naj piše Kathreinerjevimi tvornicam za sladno kavo d. dr. Dunaj I., Annegasse št. 2.

SUKNA in modno blago za gospode in gospe čobe za sebniki najboljše iz prvovestne izvozne hiše

= Prokop Skorkovský & sin =
ŠUMPOLEC (Češko)

Velika izobra. — Vzorci na zahtevo franco. — Novoletne vzorci so že razpošiljajo. 34

Ovratnike za prečastito duhovščino

priporoča **Josipina Podkrajšek**
Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2

— Naročila po pošti se izvrše točno. — 1547

MATTONIJEV
GISSHÜBLER naravna alkalična kislina

najboljše dietična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-tarih, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo**

pri karlovarijskem in drugih kopenskih in zdrav-jenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopoljih 24 38 in trajno porabo. I (VI).

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-niku in Andrei Šabonu. Ljubljana. 11

Zahvala.

Za vse mnogobrojne dokaze odkri-tosrčnega sočutja povodom boleznih in smrti našega iskreno ljubljene sopro-ga, oziroma očeta, brata in strica gospoda

Petra Kenda,
c. kr. rudn. oficijala v. p.

kakor tudi za tako številno in častno spremstvo k večjemu počitku izrekamo sorodnikom, prijateljem in znancem, sploh vsem udeležnikom našo iskreno zahval. Posebno se zahvaljujem c. kr. rudn. uradništvu, st. Del. bral. društvu, g. dež. posl. Ganglu, g. žup. Strausu, orožništvu, kakor tudi rudn. podurad-ništvu in st. godb. nemu društvu »Na-prej« za sodelovanje pri pogrebu.

V Idriji, dne 25. marca 1914.

Zalujoči ostali.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 27. marca 1914.

Pšenica za april 1914.	12 77
Pšenica za maj 1914	12 63
Pšenica za oktober 1914	11 29
Rž za april 1914	10 10
Rž za oktober	9 77
Oves za april 1914	7 65
Oves za oktober	7 79
Koruza za maj 1914	6 80
Koruza za julij 1914	6 92

Mesto vsacega posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani oče, oz. brat, stile, tast, gospod

Jakob Megušar
posestnik

danes dne 27. marca ob pol 4. uri popoldne, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega se vrši dne 29. marca ob pol 9. uri dop. na tukajšnje pokopališče.

Predragega rajnega priporoča-mo v blag spomin.

Selca - Škofja Loka, dne 27. marca 1914.

Zalujoči rodbini:

Megušarjeva in J. Koširjeva.

Mesto vsakega posebnega naznanila.

Potrti globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je preminul včeraj ob 4 uri 15 min. popoldne naš dobi

Joško Verovšek

dijak V. razreda I. c. kr. drž. gimn.

Troplo predragega rankega se bo v nedeljo, dne 29. t. m. ob 5. uri popoldne blagoslovilo v Gosposki ulici št. 10 ter prepejalo na pokopališče Sv. Križa k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 23. marca 1914.

Anton Verovšek, oče. Anton Verovšek, brat. Orosav in Miha Večovšek, strica.

I. pogrebni zavod Jos. Turk.

Oglas.

Za pralnico z likalnim strojem v Cetinju (Črnagora) se išče

delavec ali delavka

Vožnja iz Trsta, oz. Reke v Cetinje čez Kotor v III. razredu se poplača do-tičniku ob prihodu v Cetinje. Plača dobra, služba stalna. Nastopiti je treba z dnem 10. aprila t. l. Tudi je navesti kraj dosedanje službe. — Naslov pove upravnništvo »Slovenca« pod št. 1067. (Znamka za odgovor!)

Št. 506 pr.

Razpis.

Deželni odbor kranjski razpisuje službo provizornega

deželnega živinozdravnika
v Radečah pri Zidanem mostu.

S to službo je združen letni dohodek 1800 K, od katerega odpade 1000 K na deželni zaklad, 800 K pa na občine sodnega okraja Radeškega.

Prosilci za razpisano službo naj pošljejo svoje z dokazili o starosti, o domovinstvu, o živinozdravniški vsposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje do

25. aprila 1914

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 27. marca 1914.

Jernej Šerjak javlja v svo-jem, kakor tudi v imenu svoje soproge ter sestic in bratcev prežalostno vest, da je Bogu vsemo-gotnemu dopadlo poklicati k Sebi med krilate naše iskreno ljubljeno hčerko oziroma sestrico

Trico

ki je včeraj dne 27. marca ob četrti na 7. uro po kratki mučni bolezni mirno zatislila zemske oči v nežni dobi 6. let. 1060

Pogreb ljubljene rajnice bo v nedeljo dne 29. t. m. ob 3. uri po-poldne iz hiše žalosti Sv. Florijana ulica 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 28. marca 1914.

Na osrednjo kmeti o v ljubljanski okolici se takoj sprejme boljše

hlapec-oskrbnik

z dobro plačo. Oženjeni niso izvzeti. Naslov pove iz prijaznosti uprava lista pod št. 1063. (Znamka za odgovor!)

LOGAR

se išče. Prosilec bodi neoženjen, do-služen vojak, samostojem delavec, va-jen konj in prov. Pijanost vzrok od-povedi. Ponudbe pod »Logar 1051« na upravnništvo lista.

Jelkove sadike!

Se nekaj 1000 komadov presajenih in ne-presajenih jelkovih sadik v znani kakovosti odda graščina Sonnegg pošta Studenec-Ig pri Ljubljani. 1064

Mala nova hiša

se iz proste roke proda. Obstoji iz sobe, kuhinje, kleti, pralnice in drvarnice. Zraven ima 5 svinjskih hlevov, vodnjak in do 700 sežnjev dobre zemlje. Več se izve tam Cesta dveh ce-sarjev št. 6, Ljubljana. 1066

Knjigovodja

vešč enostavnega, dvostranskega in amerikan-skega knjigovodstva ter dober slovensko-nemški korespondent išče službe. Nastopi se lahko takoj. Blag. ponudbe pod »zaenajšnje« št. 1026.

Dobro idoča

gostilna

blizu Jesenic na Gorenjskem, se odda gos-podni ali mladi vdovi, ki zna kuhati in govori oba jezika, na račun. Ponudbe pod »M. D.« na anončno eksp. Hočevar v Ljubljani. 1068

V Trzinu na Gorenjskem se preda

hiša

št. 181 pod ugodnimi pogoji. Več se izve pri lastniku Ignaciju Babič. 998

1066

Po svetu.

Dirka s smrtjo. Nedavno je prebivalstvo v Kaliforniji razburil dogodek, ki je pač v senzacij polnem življenju Amerikancev edin svoje vrste. Šlo se je namreč za življenje ene najpopularnejših oseb, namreč za večkratnega milijonarja iz Battle Creeka, C. W. Post. Zdravniki so že popolnoma nad težko bolnim milijonarjem obupali, samo hitra operacija nekega znamenitega specialista dežele bi ga mogla po njihovem mnenju rešiti, in sicer edino ako bi se izvršila operacija v teku 24 ur. Kalifornijski Krez pa seveda noče umreti, ne da bi poizkusil zadnje sredstvo. Naročil je poseben vlak za 25.000 dolarjev, ki ima vse mogoče udobnosti, ki so potrebne za transport težkobilnega, kakor tudi spalne voze za spremljajoče zdravnike in bolniške strežnice. Edini pogoj je bil, da vozi vlak z največjo brzino, ki je sploh mogoča, kajti šlo se je za — smrt. Rochester v državi Minnesota z znamenito kliniko Mayo Brotherja je bil cilj divje vožnje. In res, vlak je kot blisk vozil z bolnim milijonarjem skozi ameriške države. Neizmerne bolečine so mučile smrti posvečenega dolarškega kneza, k vedno večji naglici so priganjali zdravniki strojevodje in skoraj so že obupali, da bi bolnika pripeljali še živega v Rochester. Toda posrečilo se je! V manj kot 22 urah je prevozil vlak ogromno daljavo, za katero se je navadno potrebovalo še enkrat več časa. Na kolodvoru je že čakal avtomobil klinike. Zdravniki so komaj še upali, da se bo posrečila operacija slepiča, čegar vnetje je med vožnjo še bolj napredovalo. Toda vsaj poizkusiti so hoteli, ako je rešitev mogoča. Dr. Mayo je izvršil operacijo in bolnik jo je vsled svoje močne konstitucije tudi prestal. Sedaj je izven nevarnosti ter bo kmalu mogel zapustiti kliniko. Po knežje je obdaroval strojevodje, ki so omogočili pravočasno operacijo.

Parižanke začno nositi sandale. Listi poročajo, da so Parižanke sklenile začeti hoditi napol bose, t. j. v samih sandalah brez nogavic. Prišle so do prepričanja, da so današnji ženski čevlji in zlasti prozorne nogavice koketne in celo nemoralne. Sedaj se hočejo izpreobrniti k priprostosti in hoditi v sandalah. Tovarne za čevlje so že začele izdelovati ženske sandale, ki so pa seveda vse preje nego preproste in poceni.

Kitajska policija. P. Lemourju je bilo nekega dne vse pokradeno iz stanovanja: namizno orodje, posoda, cerkvena oblačila itd. Misijski tatičin naznanil kitajski mestni policiji in policijski načelnik mu je obljubil vso svojo pomoč, da se tat najde. Stvar pa kar ni šla izpod rok; končno je padel sum na misijonarjevega služabnika, pa po krivem. Da bi dokazal svojo nedolžnost, je sluga sam začel iskati tatu. Med drugim je bilo misijonarju vzeti več značilno pisanih skodelic za čaj, krožnički so pa ostali. Služabnik je začel stikati za temi skodelicami po različnih prodajalnah in res našel nanje pri nekem trgovcu. Trgovci je izjavil, da jih je nedavno poceni kupil in jih tudi poceni prodal. Sluga je tekel po krožniček in primerjal — in res, oboje se je popolnoma vjemalo. Trdo je prijel trgovca, kdo mu je skodelice prinesel, in trgovci je povedal, da — policijski načelnik. Misijski je izposloval hišno preiskavo pri varuhu pravičnosti, ki je odkril misijonarjev klobuk; vse ostalo je bil mož že prodal in misijonar je spoznal svilo cerkvenih oblačil v različnih otroških hlačicah, krilcih itd.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Dr. L. Levi v Trstu

je svojega sina s pomočjo tinkture za želodec, lekar-narja Piccolija v Ljubljani, Dunajska cesta, rešil nadležnih želodčnih slabosti, zoper katere je zastoj uporabljal vsa sredstva zdravniške umetnosti. Steklenica 20 vinarjev. 677

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli, Ljubljana.

Nogavice in druge petenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v

specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Mestni trg 10

Solidna postrežba

Velika izbira

Za pomlad in poletje

priporočila tvrdka

GRİČAR & MEJAČ
LJUBLJANA

Prešernova ulica števil. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastoj in franko.

905

Specialiteta K 20—

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so
nogam najbolj priležni,
lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJ ŠTOR, Ljubljana

Prešernova ulica števil. 5.

Goisovski čevlji za turiste,
higijenični čevlji za otroke.

Cena: 12.50

2938 (52)

Cena: 16.50

Ignacij Žargi „Pri nizki ceni“
Ljubljana Sv. Petra cesta števil. 5.

Največja izbira za šivilje in krojače, zadnje novosti razne a lišpa kot: čipk, riša, vstavkov, vezenin (šlingerije) najmodernejše svile, dalje največja izbira krav, srajc, ovratnikov, nogavic, rokavic, predpasnikov, modercev itd. itd.

978

Na zahtevanje pošljemo vzorce!

Graščinsko poslopje na prodaj!

Proda se graščina s posestvom, nekdanj last grofa Lichtenberga, v Pra-pročah pri Grosupljem v celoti ali pa tudi sama graščina z več ali manj zemljišča, v lepi legi, na ravnini, pri glavni cesti, 20 minut od kolodvora. K posestvu spada poleg lepih njiv in travnikov tudi več lepih gozdnih parcel. Primerno je tudi za poletno kopališče.

Pojasnila daje Jožef Adamič, Grosuplje.

866

Manufakturna trgovina
Jos. Petkosič

„pri Valvazorju“

Stari trg št. 4 Ljubljana Stari trg št. 4

Zaloga, sukna, volnenega in raznega perilnega blaga, tkanine, cvilha, brisalk, prtov, servetov, preprog, zastorov, garnitur, svilnatih in volnenih šerp in raznih robcev itd.

„Pri Valvazorju“

Zaloga perila, čepic; obuvala, nogavice, rokavice, srajce, jopice, hlače.

Novosti modernih

bluz, spodnjih kril, predpasnikov. Našitki, gumbi, trakovi, čipke, svila, baržun, stezniki, kravate, hlačniki, torbice, mila, dišave, krtače.

Dežniki in palice.

Splošne porabe za krojače in šivilje.

Najnižje cene.

761

Tesače in
sekače

išče tvrdka St. & C. Tauzher, Ljubljana,
Dunajska cesta 47. 943

CYCLES

KINTA
K.C.L.

so splošno priljubljeni
ker so nedosežni v teku
in trpežnosti.

Blagovolite si jih
ogledati ali zahtevajte cenik.

Karel Camernik & Ko.

specialna trgovina s kolesi, avtomobili,
motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana

Dunajska cesta št. 9-12.

Najboljši čelki nakupni vir!

Ceno posteljno perje.
1 kg sivega, dobrega, pu-
ljenega 2 K; 2 kg sivega 3 K;
4 kg sivega 4 K; 6 kg sivega 5 K;
8 kg sivega 6 K; 10 kg sivega 7 K;
12 kg sivega 8 K; 14 kg sivega 9 K;
16 kg sivega 10 K; 18 kg sivega 11 K;
20 kg sivega 12 K.

Naročila od 5 kg naprej franco.

Zgotovljene postelje iz gostonitga rde-
čega, modrega, belega ali rumenega nankinga, ena pernica 180 cm dolga
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi
60 cm široki, polnena s novim, sivim, prav stanovit-
nim puhastim perjem 16 K; napel puh 10 K; puh
34 K; posamezna pernica 10 K, 12 K, 14 K, 16 K,
18 K, 20 K, 22 K, 24 K, 26 K, 28 K, 30 K, 32 K, 34 K,
36 K, 38 K, 40 K, 42 K, 44 K, 46 K, 48 K, 50 K, 52 K,
54 K, 56 K, 58 K, 60 K, 62 K, 64 K, 66 K, 68 K, 70 K,
72 K, 74 K, 76 K, 78 K, 80 K, 82 K, 84 K, 86 K, 88 K,
90 K, 92 K, 94 K, 96 K, 98 K, 100 K.

S. BENISCH, DESENICE št. 818 (Oseko).

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljši kosm. zobo-
distil sred.

Seydlin

Izdelovatelj
O Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Strojarija

v najboljšem stanju s parnim in električnim
obratom, posebno ugoden kraj, neposredno ob
železniški postaji, kjer se dobi dokaj česla in
surovih kož, dalje mnogo dela proti plači, se
odda pod ugodnimi pogoji v najem ali pa prodaja.
Pisma na upravo „Slovenca“ pod štef. 937.

Najstarejša trvdka
juvelov, zlatnine, srebrnine in
raznih ur. - Lastna delavnica
z električnim obratom za po-
pravila in nova dela.

Najnižje cene. Točna postrežba.

Lud. Černe
juvelir in trgovec, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Ob priliki 25 letnega obstoja
trvdke so določeni za cenjene od-
jemalce brezplačni krasni predme-
ti, ki se razdele 15. junija t. l. Pri
nakupu blaga zahtevajte plačilne
listke. 59

Semena
zanesljiva kalijoa
dobavljaja

Jindřich Vaněk
osred. semenska trgovina
Praga, Vaclauske nam.

Slovenski ceniki na zahtevo zastoj.

Kdor pošlje naj-
manj 40 naslovov
posestnikov, učiteljev, lastnikov
vrtov z natančno
označbo bivališča
in zadnje pošte,
dobi zastoj zane-
sijivega oznanje-
valca vremena.

Izvoz češkega semen. žita po vsem svetu

! Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

10% popusta dam na nizke cene mojega cenika, ako nar-čite pri meni svoje potreb-
šćine koles, pnevmatike in pritilku pred 15. aprilom. Naročite torej
takoj, kar rabite za svoje kolo! Pošljite takoj vse v pošto, emajliranje in poniklanje. Zah-
tevajte veliki cenik 1914 zastoj in franco!

Največja in najstarejša razpošiljalnica za kolesa in ši-
valne stroje.

A. Weissberg, tovarniška zaloga, Dunaj II. Un'ere Donau-
strasse 23/S. — Dopisuje se slovensko.

~~~~~ Dobro blago se samo hvali! ~~~~~

G. F. JURÁSEK vglasevalec glasovir-
jev in trgovec glasbil

Ljubljana, Poljanska cesta štef. 13.

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, planin, harmonijev, gosli, kitar, tamburlo, ceter, harmonik
itd. Najboljše struno „WEICHOLO“ in druge, ter vse potrebšćine glasbil. Jamčim pismeno
10 let. Zavod za vglasevanje ter popravila glasovirjev in vsega glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.

Vglasujem v „Glasbeni Matici“, „Mladiki“ in drugim slovenskim
zavodom. — Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokov-
njaki, kateri instrumente samo pokvarijo. — Edini samostojni strok-
ovnjak za vglasevanje ter popravila vseh glasbenih instrumentov
je na Kranjskem koncesionirana trvdka G. F. JURASEK.

Vila na Bledu

z vrtom, primerna tudi za trgovino, zelo ugod-
no mesto, v najboljšem stanju, se pod zelo lah-
kimi pogoji odda v najem ali prodaja. — Dopise
sprejema lastnik Ignacij Stössl, Gradec, Gries-
gasse 15. 938

Proda se iz proste roke lepo 870

kmetsko posestvo

to je dve hiši, gospodarsko poslopje in druge
pritilnine z živino in vsem gospodarskim in
poljskim orodjem vred. Vse poslopje je krito
z opeko in v dobrem stanju. Polje v bližini.
Zemljišća je pol grunta, posetve približno 35
mernih, vse zemljišće z gozdom vred meri
okrog 18 orolov, za sadje se vzame 600—800 K
letnega čistega dohodka. Posestvo leži v lepem
kraju na Gorenjskem 25 minut oddaljeno od
kolodvora Lesce. Cena po dogovoru. Valentin
Jalen, posestnik, Hlebce hišna št. 5 pri Lescah.

Klobuki

najmodernejše oblike in
barve vsake cene.

Cilindri, čepice kravate

vedno najnovejši vzorci
in barve.

Rokavice

iz usnja in sukanca la
kakovosti.

Srajce

1043
bele in barv. vsake izvršće.

Palice, dežniki, no- gavice, žepni robci, naramnice itd.

Modna in športna trgovina
P. Magdić
Ljubljana, Franca Jožefa c.
nasproti glavne pošte.

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1914.

Kupon 3'10 metr. dolg, za
kompletno moško obleko
(suknjo, hlače, telov-
nik) zadostno, stane le

1 kupon 7 kron
1 kupon 10 kron
1 kupon 15 kron
1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20—, kater
tudi blago za površnike, turistovske obleke, svileni
kamgarn in blago za dameške obleke, pošlaja po
tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna
Siegel-Imhof Brno, Morava.
Vzorci zastoj in franco.

Vred direktnega naročila blaga pri trvdki Siegel-
Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo pred-
nosti. Vred velikega blagovnika prometa vedno
navečja izbira povsem svežega blaga. Stalne,
najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše
najskrbneje, natančno po vzorcu 453

Ne zamudite
ugodne
prilike!

Prostovoljna dražba

Samo
nekaj dni!

zaloge čevljev

kakor moških, ženskih, otroških, gorskih itd. najnovejše
oblike bode od 1. aprila dalje

u Wolfovi ulici na dvorišču Aurove hiše
globoko pod lastno ceno.

Matulje sz bode razprodala vsa zaloga usnja in čevljarških potrebšćin
ter sploh vsa prodajniška oprava isloiam pri

Združenih čevljarjih,
Wolfova ulica 12.

1031

V službo se sprejme
knjigovodkinja

lepega vedenja, ki ima tudi
nekoliko trgovskega znanja
in je vajena trgovske kores-
podence in strojepisja. Bolj
priletna gđc. ima prednost.
Vodila bi knjige in korespo-
denco pri več kmetijskih za-
drugah na Gorenjskem in ne
daleč od železn. postaje.

Ponudbe s potrebnimi poja-
snili na upravo „Slovenca“
pod šifro: „Zadružna knjigo-
vodkinja“ št. 988.

Varstveno zavarovano!
Par 8 K.
50.000 parov
komisnih čevljev

primeren tudi za najtežja dela, ki so mi valed zakaslele pošil-
jave ostali, prodajam in razpošiljam za lastno ceno K 8—
par. Ti čevlji so iz najboljšega surovega usnja z močno pod-
kovami podplati, s podkovicami na petah in jermenčki. Čevlji
so posebno priporočljivi za aloske držele. Pri naročilu zado-
stuje mera v centimetri ali številka. Zamenja dovoljena. Raz-
pošlaja po povzetju krščanska razpošiljalnica čevljev
FRANC HUMANN, Dunaj II., Aloisgasse 310 R.
Od c. kr. trgovskega sodišća protokolirana trvdka.

Kakoršna gnojitev - taka žetev!

Tomasova žlindra

znamke zvezde

preizkušeno in poceni fosforno kisló me no
gnojilo za spomladansko setev.

Gotov učinek! Visok do nesek

Tomasovo žlindro zajamčeno čiste in polno-
odstotne vrste prodaja v plombiranih, z oz-
načbo odstotkov in varstveno znamko opre-
mljenih vrečah

Veletrgovina „Merkur“

P. Majdić v Celju

kjer je prodajališće trvdke Thomasphos-
phatfabriken G. m. b. H. Berlin W. 35.

Najboljše ogrske salame,

fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klo-
base, prekajeno meso, slanino s papri-
ko, najboljši pristni emendolski sir ter
sladko čajno surovo maslo priporočaja
trvdka J. BUZZOLINI, Ljubljana,
Stritarjeva ulica.

Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do naj-
večje množice po najnižji ceni. 2587

CRKVENICA

pri Reki ob Jadranskem morju.

Edino morsko kopališće Jadranskega morja s 3.0 metrov v morje strćečo obale z najfinjšim peskom po tl.h.
Natančni prospekti in pojasnila pri zdraviliški komisiji.

klimatično zdravilišće in morsko kopališće

1 1/2 ure parniške vožnje z Reke.

Eldorado za slabotne otroke!

935